

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec K 2-50
za Nemčijo celoletno . . . K 34.—
za ostalo inozemstvo . . . K 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec K 2-30
V spravi prejemal mesečno . . . 2.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 20 v
za dva- in večkrat . . . 25 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna petstvarica po 60 v
Izbija vsak dan izvenredno delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni rok.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Vabilo

K seji vodstva izvršilnega odbora Vseslovenske Ljudske Stranke.

Tem potom vabimo deželna strankina vodstva, državne in deželne poslance, da se udeležijo v litve novega centralnega vodstva in centralnega izvršilnega odbora Vseslovenske Ljudske Stranke

ki se vrši

v Ljubljani dne 27. t. m.

po zborovanju kranjske S. L. S. (torej okoli 6. ure popoldne) v dvorani hotela Union.

Centralno vodstvo sestoji (po dosedanjih pravilih) iz vseh državnih in deželnih poslancev ter načelnikov deželnih strankinih vodstev.

Centralni izvršilni odbor sestoji iz 15 članov centralnega vodstva, katere izberejo deželna vodstva po sledečem ključu: Kranjsko 5, Štajersko 4, Goriško 3, Kororško 2, tržaško-istrsko 1.

Za deželna strankina vodstva:

Čok, Fon, Kalan, dr. Korošec, Smodej.

Božič.

Božič praznujemo in vojska je. V tem stavku je strašno nasprotje, mali »in« veže dve dejstvi, tako bistveno in načelno različni, kakor sta si različna ogenj in voda, ljubezen in sovraštvo, nebo in peklo. »Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje!« — ta stari ljubi klic, ki se je nekda glasil iz angelskih ust nad jasticami, kjer je bilo rojeno dete, da sprtim srcem prinese mir, to prvo veselo oznanilo človeštvu se sliši danes kakor trpka satira. V kotih naših tihih, božično zasneženih hiš stoje jastice in nad njimi trepeče v soju božične lučke davni klic: Slava Bogu na višavah! A to je le šepet božične lučke v kotu, in tudi ona bo morala kmalu ugasniti, kajti zanj ni olja; vesoljni svet kliče glasneje slavo svojim zmagovitim vojskovodjem. Kakor bridka ironija se vije nad jasticami stari napis: Mir ljudem na zemlji! Zmisli teh besed ne razumemo več, pri-

vadili smo se drugim, mnogo krepkejšim besedam: Vojsko do zmagovitega konca!

Vojska je, Božiča ni. Ali je mogoč Božič brez tople sobe, v kateri se zbirajo starši in otroci, posli in družina? In danes ni kuriva za toplo sobo; oče je na fronti ali v bolnišnici ali v hladnem grobu; sin je v Turkestanu ali na Siciliji ali tudi v hladnem grobu; otročiči nimajo prazniškega oblačila, božični kolač je vzela rekvizija; poslov ni, in če bi bili, bi ne bilo božičnega darila zanje. Zvonov ni, da povabijo k polnočnici, organista ni, da sede za orglje. In kar je najhujše — srčnega miru ni! V dušah ne vlada sveti božični pokoj — razjede so od skrbi za vsakdanji kruh in sivoce. Ljubezni ni, ki brati človeštvo ob jasticah. Evangelij sovraštva se razglašča in po njega naukih padajo uro za uro moške v Flandriji in na Francoskem, v beneških ravninah, v balkanskih gorah in v daljni Aziji na svetih tleh, kjer je bil Jezus Kristus rojen, da odreši človeštvo. Strašno se maščuje Bog nad človekom, ki mu je prelomil zvestobo: stotisočere smrti umira, ker ni hotel poslušati Njegove besede, v kateri je življenje; s svojo krvjo poji tisto zemljo, po kateri je zanj, nezvestega, tekla božja kri.

V veliki družini sveta ni Božiča, v mali družini narodov naše države ga ni. Še nikdar, odkar obstoji habsburška monarhija, niso bila narodnostna nasprotja tako ostra, boji tako strastni. Poljaki proti Ukrajincem, Čehi in Slovaki proti Madžarom, Italijani proti Nemcem, Jugoslovani proti Nemcem, Italijanom in Madžarom. Boji ki jih bijemo Slovenci, so najtežji, kar jih pozna naša politična zgodovina; leto 1848, ni bilo tako polno sovraštva in medsebojnih sporov, kakor so leta svetovne vojne. In reči moramo tudi: Še nikdar ni bilo v Slovincih toliko bojaželjnosti, tako malo spravljivosti, tako odločne volje do zmage. Ali ni tudi to greh zoper nauk ljubezni, ki ga nam je prinesel Bazič? On, ki je učil, da ljubimo brata kakor samega sebe, ni mogel hoteti, da smo kot narod sprti z narodom, ki nam je sosed. In kakor je ljubezen do bližnjega višja, plemenitejša in bolj junaška, nego ljubezen do samega sebe, tako je tudi ljubezen do človeštva vzvišenejša in blažja od ljubezni do lastnega narodnega organizma. Ta nauk oznanja Dete, ki nam je rojeno, in kako bomo obstali pred njegovo sodbo, če se ne spravimo z bratom?

Ob jasticah in v blašem razpoloženju, ki ga ustvarja Božič, se človek prav jasno zave, kakšno zlo je absolutni nacionali-

zem. Vsak absolutni nacionalizem, pa naj se pojavlja kot vsenemštvo, ki si z mesijansko frazo »Im deutschen Wesen wird die Welt genesen«, lasti pravico, da vse raznarodi in pomendira, kar bi ga ustavljalo na poti do njegovih imperialističnih ciljev; ali naj je to mažarski šovinizem, ki ne pozna višje kulturne dobrine, kot je njegov sedanji »magyar orszag«; ali naj je to angleški merkantilizem, ki je za nove kupčijske zveze in za nov blagovni trg pripravljen začeti novo vojsko. Narod, ki leži pred samim seboj na kolenih, malikuje in njegov malik je najkrutejši, najneizprosnejši, najmaščevalnejši od vseh, ime mu je sebičnost. Kar sebičnost stori v posamezniku, to stori v narodu: združbe rodi in prepri, vladohlepno in slepoto, brezobzirno konkurenco in boj brez usmiljenja, v vojski mu ne da, da bi se priznal za premaganega, in zmagovitemu ne da skleniti miru, dokler ni sovražnik uničen. Krščanstvo je nasprotje sebičnosti. Osnovni nauk njegov je ljubezen, prva čednost ponižnost. Zato je krščanstvo po svoji naravi vojski kot taki nasprotno; ta nauk ni nikdar priznaval, da bi mogla biti surova sila pravni vir, in sedanji papež je nanovo razglasil načelo, tako preprosto, a obenem tako jasno in blagorodno: Pravica vladati nad močjo! To krščanstvo je po svoji naravi nasprotno tudi narodnemu boju, ter strašni kugi, ki razdira kraljevstva, pretresa Evropo, in ki ogorča svet vsak hip z nevarnostjo, da se začne nova vojska, kakor hitro se kateremu narodu posreči, izmisli si nov strupen plin, kateremu njegov sosed še ni kos. Narodnostni malik je udril celo v cerkev božjo in je ognusil sveti kraj: na Kororškem doživljamo, da v župnijah nastaja prepri, če se opravijo molitve v slovenskem jeziku namesto v nemškem, ali narobe. Prva cerkev je v boju premagala judovski separatistični nacionalizem in je pobratila vse narode; danes vidimo, da se je judovskemu kapitalizmu in časnikarstvu posrečilo, nahujskati ljudstvo proti ljudstvu, zaplesti vse dele sveta v eno samo velikansko borbo in tako zelo razvneti narodnostne strasti, da se upa celo tam oglašati sovražna narodnostna nestrpnost, kjer se oznanja nauk Kristusove spravljive ljubezni.

Božiča ni, vojska je. Miroljubnega božičnega mišljenja tudi v nas Slovincih ni. Kakor še nikoli prej je narodnostna zavest močna v nas, kakor še nikoli prej je narodnostna ideja vodnica vsega javnega dela. S silo, ki je pred vojsko nismo niti slutili, je prevzela slednje srce, vtisnila svoj

pečat sleherni misli in slehernemu javnemu dejanju, razlila se je kakor nezmagljiva povodenj po naših ravninah, segla do zadnje vasi, ki je tiha in mirna dremala na svojem holmu, neovirana je prestopila deželne mejnike, objela je vso Slovenijo, preplavila je ves naš jug. Ta misel se ne plaši boja. Svojim poslancem kličemo dan za dnem: Ne odjenajte niti za las! V boj do zadnjega — mi smo z Vami! Kako zelo različen je ta klic od onih besed, ki so se razlegale prvo sveto noč: Mir ljudem!

In vendar nočemo biti krivi sodbe. Svetovne vojske ne moremo ustaviti, kakor nismo mogli preprečiti, da bi se začela. Preogromna je sila, ki jo vodi. A eno moremo. V teh najhujših dneh človeške zgodovine nam je jasen, bolj ko prej v mirnih časih, globoki zmisel Kristusovih besed: Kraljestvo božje je v vas! Vojska je bila nevidna v naših dušah, preden je v pošastnih oblikah izbruhnila v svet, zlo se je nabiralo v naših srcih, preden je potopilo zemljo, evangelija ljubezni ni bilo v nas, sicer bi bili križali oznanjevalce evangelija-sovrastva. Kraljestvo božje je v nas! Ko bodo srca za mir pripravljena, bo vojska na neviden ukaz ponehala. Vojskovodji bodo sredi svojih načrtov obstali, topovi bodo utihnili, municijske tovarne se bodo ustavile. Ne kot ironija in satira, kot vrisk rešenega človeštva se bo razlegala angelska beseda: »Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje!«

In tudi narodnostnega boja nočemo. Danes, v teh naitežjih borbah, nam je kakor vedno jasen pred očmi ideal spravljivega in miroljubnega človeštva. Ko se borimo za svoj obstoj, se borimo za mir človeštva. Brata-pastirja sta skupaj pasla in sta se dan za dnem prepirala za boljše pašnike; tedaj je rekel modrejši: Ti pojdi proti vzhodu, jaz pojdem proti zahodu; mojim in tvojim čredam bo paše dovolj! Tako pravimo mi sosedu: Niti drobtine tvoje zemlje si ne lastimo; imej svoj sever, nam pusti naš jug! Ne iz sovraštva do mejakov, tudi ne iz zgolj samoljubja zahtevamo svojo svobodno državo pod Habsburžani, ampak zlasti zato, ker ni nobene druge poti, po kateri bi mogli priti do miru. Kakor izvirni greh leži nad sedanjo Avstrijo prokletstvo narodnostnega boja in nobenega drugega sredstva ni, da se ga opere, kot če prepusti vsakemu narodu, naj si uredi stanovanje v njeni hiši po svoje. Naš narodnostni boj je boj za mir narodov. In tedaj šele, ko tega dosežemo, tedaj šele se bo odvalila vsa teža z naših src; rekli si bomo: Božič praznujemo in vojske ni.

LISTEK.

Večerna vasovanja.

Silvin Sardenko.

Sveti večer je prihajal iznad sinjih planin. Daleč pred selišči je postal in poslušal.

— Ali me nocoj ne bodo pozdravili zvonovi? —

Zvoniki so kipeli kvišku in molčali. Njih line so plašno strmele kakor iztaknjene oči.

— Sloki stražniki cerkveni, ali ste oslepli in oglušeli? —

Molk. Niti vran se ni drznil krakajoč spreleteti gozdnih tišin. Samo ledena skorja je tuhtam poknila v potokih in na zasneženih pašnikih.

Sveti večer se je približal selu. Na vrtu je spet postal in poslušal.

Družina je šla okrog hiše in molila. Dih in duh kadila se je razgrinjal ob hiši, kašči, skednju in hlevu.

»Ki si ga Devica rodila.« — — —

— Kdo moli pred njimi? Glas ni moški. Ni gospodarja? —

Gospodinja je hodila pred drobno družino, kadila in molila.

— Glej jih! Ali niso vsi rosnih oči? Ali jih vzdih kadila reže v obraz, ali jim na srce lega žal spomin? —

Družina je opravila božični blagoslov. Žerjavica v loncu se je razpepelila in ugasnila.

Sveti večer je dihal mimo hiš. Sklonil se je nekje ob ozkem oknu in pogledal v sobo.

— Tako, tako temno?! Zakaj ne nažgo luči kakor časih? —

Ena sama dremotna luč je svetila v kotu pri jasticah. Tiho je gorela v bojazni, da bi preveč vzplapolela in preminula. Počasni je plamenela, tlela in se povživala — bolnica, ki je obsojena v rano smrt.

Sveti večer je stopil v hišo.

Ob peči je sedel starec, zavito v kožuh.

— Ob peči pa v kožuhu? —

Sveti večer se je dotaknil peči. Bila je mrzla.

Starec je zadremal. Iz rok mu je padlo od prstov porumenelo pismo.

Sveti večer se je pripognil in čital:

»Pravijo, da imamo premirje. Vendar dopusta doslej še nisem dobil. Torej bomo že četrti božič hrepeneli eden po drugem. Spomnite se me pri božičnih jasticah. Luč naj gori tudi v moj namen.«

Kratko pismo — dolga tožba.

Sveti večer je odhajal drugam. Starec ga niti videl ni, kdaj je šel mimo njega.

— Pozdravljena deca! Ste sami? —

Ob črešnjavi mizi so bili zbrani otroci. Lupinčali so za orehe. Ravnokar so lupine zaklopotala po mizi.

Vseh pet poveznjenih! Mama, pojdite se Vi. da Vas oberemo.«

Mati je sedela na voglu klopi in molčala. V mislih je odgovarjala otrokom: »Ne morete več. Vzeli so mi vse, ko so mi vzeli vašega očeta.«

»Mama, ali res ne greste?«

»Le igrajte si sami! Moja roka je trudna.«

Sveti večer je pogledal ženi v oči:

— In še bolj trudna je tvoja duša. Počij nocoj! —

Ali vdova se niti prav zavedala ni, da je bil nocoj pri njej sveti večer.

Sveti večer je šinil mimo.

Potrkal je na bela vrata samotne hiše. Nasproti mu je stopilo veselo vznemirjeno dekle.

»Kako sem hrepenela po tebi. Tako rada bi ti že povedala, kaj me teži. Pa ne bodi nevoljen, da ti samo jadikujem. To mi je v edino tolažbo, da vem: Tebi lahko vse potožim, ker vem, da me razume.«

In pogovarjala se je s svetim večerom dolgo, dolgo in sveti večer se je pogovarjal z njo.

Ob odhodu mu je dejala v rahlem nasmehljaju:

»Dušno stanje je ostalo isto; vendar sem kljub trpljenju srečna, četudi te sreče ne občutim v srcu. Spomni se me včasih v molitvi!«

Sveti večer je obljubil in odšel.

Mudilo se mu je. Rad bi pogledal še v toliko hiš in sob. Zakaj njegov čas je bil določen le do dvanaeste ure, potem nastopi njegova sestra: sveta noč.

Sveti večer se je oglasil še mnogokje.

Odhajajoč je na samotni stezi premišljal, kar je videl:

— Nekateri me še spoznali niso. Nekdo me je prav svetopisemsko vprašal: »Ali si ti? Ali naj drugega čakamo?« Moj Bog, kaj se je zgodilo s tem rodod?! Časih so bili navajeni na veselje in smeh, kdo jih je spet odvalil? —

Ob enajsti uri se je sveti večer ustavil v selskem župnišču.

Prostor ob mizi, kjer je sicer sedel kaplan, je bil nocoj prazen. Tudi miza ni bila pogrnjena pred njim.

— Ali je gospod kaplan že odšel, ali ga sploh ni bilo? —

Župniku se je zazdelo, da nekdo povprašuje po kaplanu, ali župnika je popolnoma osvojila adventna antifona, ki jo je polgasno ponavljal:

»Veni ad salvandum nos, Domine, Deus noster!«

»Veni, Domine, et noli tardare!«

Ob enajsti uri je živo začutil, da se je sklonil ob njem sveti večer.

Župnik je zaprl brevir in zaklical:

»Pax!«

Sveti večer se je vračal.

Ob cerkvi je srečal poznega potnika.

— Odkod? —

— Brez doma. In ti? —

— Z večernih vasovanj. Kam greš? —

»Nimam, kar bi ljubil in kar bi me tolažilo, razen Njega — in sedaj je še cerkev zaprta in zaklenjena.«

Zarola sporazuma proti Vailkannu.

Dunaj, 22. dec. (K. u.) »Neue Züricher Nachrichten« so objavile s posebne cerkvene strani: Zdaj, ko je objavila ruska vlada tajne spise, zna ves svet, da je med Italijo in sporazumom sklenjena pogodba s svojo protivitalkansko določbo nezvestemu zavezniku osrednjih velesil za Judežvo plačo poleg obljubljenih pokrajin Avstrije tudi zagotovila, da bo zavirala sveto stolico pri njenem mirovnem zvanju in po morebitni obrambi njenih nezastaranih pravic, ki jih je Italija tolikokrat tako surovo kršila. »Osservatore Romano« pravilno pripominja, da objava tajnih spisov nudi ključ, da se lahko marsikaj pojasni. Svet ve danes pozitivno, da je sklenil sporazum popolno zaroto proti najčastitljivejši, najplemenitejši in najstarejši velesili: papeštvu in da poizkuša blagodejen vpliv sv. očeta z vsemi najnedostojnejšimi sredstvi paralizirati. Zdaj je umljivo, zakaj velesile sporazuma na velikopotezno papežvo noto proti vsem predpisom mednarodne vrljdnosti in dostojnosti niti niso vsaj zanimalno odgovorile, zakaj so najgrše vojno hujskanje na celi črti ojačili in zakaj da je po sovraštvu zaslepljeni Lloyd George v svojem zadnjem govoru sv. očeta takorekoč smešil. Položaj je zdaj jasnejši, kakor kdajkoli. Prostozidarstvo, ki gospoduje in vpliva na sporazum, identificira svojo reč in svoje smotre z vojsko in hoče za vsako ceno zabraniti mir, ki bi lahko prehitel vedno bombastično napovedovano končno zmagajo sporazuma. Članek primerja še druge voditelje sporazuma: Clemenceau, Lloyd Georgeja, Sonnina in framasonskega velikega mojstra Nathana z voditelji politike osrednjih velesil, s plemenitim, globokovernim cesarjem Karlom, ki je nedavno izdal krasen dekret proti dvoboju, njegovega iskrenito katoliško mislečega zunanjega ministra grofa Czernina in izvrstnega, modrega, Cerkvi zvesto vdanelega nemškega državnega kancelerja Hertlinga in zaključuje: S teh vidikov nujno pozivamo katoličane vseh narodov, naj odpro že svoje oči in izkažejo papežu zvestobo.

Z bojišč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. decembra. Uradno. Italijansko bojišče. Izjalovili so se sovražni napadi na Monte Asolone in na sosedne višine.

Dunaj, 23. decembra. Uradno: Premirje. — Mirovna pogajanja so otvorili v Brestu Litovskem 22. t. m. ob 4. uri popoldne.

Italijansko bojišče.

Dunaj, 23. decembra. Uradno. Radi neugodnega vremena in ker se je slabo videlo so se splošno le malo bojevali. Delni sovražni sunki so se izjalovili.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. decembra. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče: Živahno so streljali s topovi od jezera Blankaert do Deule, dokler se ni stemnilo. Ob železnici Boesinghe—Staden smo ujeli 30 Angležev. Na obeh straneh Scarpe in južno od St. Quentin so popoldne živahno streljali. Veliko uspešnih poizvedovalnih borb med Arrasom in St. Quentinom. Na obeh straneh

Cerkvenik jo je zavoljo varnosti zaklenil pred tatovi. Četrte ure pred polnočjo šele je šel vrata odpret.

Tedaj pa je sveti večer že stal vrh gore in čakal na svojo sestro: sveto noč. Tik pred sveto nočjo je prikorakal čez goro mlad korenjak.

— Mladost in moč obenem! Kam? — »Domov! Na božični dopust!«

— Dolga pot? — »Dolga pot, a lepa dežela! Poglej jo!«

In gledala sta jo z gore v srebrnem mesečnem svitu, oba sta jo z veseljem gledala, vojak in sveti večer.

Mladenič se je udaril na prsi:

— Naša je in naša ostane. Tako je zapisano v naših ranah.

Sveti večer je blagoslovil vojaka.

Fant je zavriskal. Z drevja se je vsipalo kristalno ivje. Vsinalo se je povsod, kamor je segel fantov vrisk in korak.

Iznad sinjih planin je priplavala sveta noč.

Nad goro je zažarela jasna zvezda.

Sveti večer in sveta noč sta se pozdravila:

— Kaj si videl noč? —

— I ljudi brez miru. —

— Mir jim nesem jaz. Komu? — I ga podelim? —

— Kjer boš videla v srcu Kristusa, tja vlij svoj mir. Kjer pa so brez Kristusa, jih pusti brez miru. —

Božji vasovalec se je poslovil.

Sveta noč je rosila sveti mir.

In veliko jih je srečeval božji mir, ker so nosili v sebi Kristusa.

Moze so v večernih urah s topovi močnejše streljali. V mesečni noči so, kakor tudi podnevi, letalci zelo živahno letali. Krepko so metali bombe v Sheerness, Dover in Dünkirchen, kakor tudi na železniška in municijska skladišča za angleško in francosko fronto.

Vzhodno bojišče. Nič novega.

Macedonsko bojišče. Borili so se le malo.

Italijansko bojišče. Izjalovil se je napad italijanskih čet na višine zahodno od Monte Asolone.

Berlin, 22. decembra. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče: S topovi so od časa do časa močnejše streljali zahodno od Roosebeke, pri Quentinu in pri Meuvresu. V malih bojih na predpju smo ujeli več mož. Proti večeru so močnejše streljali s topovi in z minami v rešterih odsekih pri Ailette, v Champagni in na vzhodnem bregu Moze. Več Francozov so ujeli povodom poizvedovalnega sunka severovzhodno od Thanna.

Macedonsko bojišče. V ovinku Črne med Vardariem in Dojranskim jezerom in na planoti Strume so od časa do časa s topovi močnejše streljali.

Italijansko bojišče. Italijan je napadel popoldne brez uspeha Monte Asolone in zahodno od tam ležeče gore. Izjalovili so se zvečer novi sovražni napadi. Med Brenito in Piave so živahno streljali.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 19. dec. (Kor. u.) Generalni štab poroča:

Macedonska fronta: Na več mestih, posebno na Črveni steni in zapadno Dojrana je bil artiljerijski ogenj nekoliko silnejši. Neki naš oddelek je vdrl v sovražne jarke blizu zapadne Črne in se je, zadavši sovražniku znatne izgube, vrnil z vojnim plenom. Sovražni letalci so metali bombe na neko vojaško bolnico, ki je bila popolnoma vidna. Pri Kdovem, južno Barakli Džumaje, smo razpršili več sovražnih poizvedovalnih oddelkov.

Dobruška fronta: Premirje.

Italijansko uradno poročilo.

21. decembra. Pri Monte Asolone vzhodno od Brente so naše čete vztrajno napredovale. Po besnem spopadu s sovražnikom se jim je posrečilo, da so sovražniku iztrgale velik del ugodnosti, ki jih je bil priporil 18. decembra. Sovražnik je nameril zelo besen ogenj na postojanke, za katere so se bojevali, a posrečilo se mu ni, da bi bil naš odpor zmajal. Zadržali smo napadalni poizkus z Monte Pertica. Na Asiaški visoki planoti so naše poizvedovalne čete ujele nekaj mož. V Val Camonica, vzhodno Astica in na fronti Monte Tomba-Montello je sovražno topništvo živahneje streljalo. Sovražne čete smo z dobrim učinkom obstreljevali ob starem Piave; naši Caproniji so metali ponoči bombe na sovražne čete vzhodno od Val Dobidene; učinek je bil dober.

V Benetkah le še 1000 prebivalcev.

Bern, 21. dec. (K. u.) Lyonski listi so poročali iz Rima: V Benetkah je ostalo le do 1000 civilistov.

Na Sredozemskem morju potopljenih 63.000 ton.

Wolff je poročal, da so potopili podmorski čolni na Sredozemskem morju nad 63.000 ton.

Clemenceau o vojaški premoči osrednjih velesil.

Amsterdam, 22. dec. Clemenceauovo glasilo je objavilo članek, ki izvaja: Vedno se trdi, da sporazum Nemčijo gospodarsko oblega, da jo z njenimi zavezniki premaga. Taka sodba je optimistična. Tekom svetovne vojske si je ustvarila Nemčija v nevtralnih deželah velike močnosti, da se založi z živem; Nemčija prav za prav oblega države sporazuma s svojimi podmorskimi čolni. Nemška strategija je povsod napadala. Vsi znaki kažejo, da bo Francija naibzj februarja bodočega leta izpostavljena najboljše napadu; čete osrednjih velesil bodo nastopile proti Calaisu, Parizu in proti Verdunu. To bo najstrašnejši napad v svetovni vojski, ki jo morebiti odloči.

Češko-slovaška dvilžja na zabo

Genf, 22. decembra. Matin je napovedal, da ustanove češko-slovaško divizijo, h kateri pošlje Italija 1000 Čehov. Poveljeval ji bo na zahodni fronti general Janin.

Mirovna pogajanja.

Brest Litovsk, 22. dec. (K. u.) Danes ob 4. uri popoldne so v Brestu Litovskem na slovesni seji otvorili pogajanja o miru. Maršal princ Leopold Bavarski je povabil prvega turškega zastopnika, Njegovo Visokost Ibrahim Haki pašo, naj kot starostni predsednik prevzame predsedstvo. Haki paša, ki je prevzel predsedstvo, je otvoril pogajanja z željo, naj bi upela. Predlagal

je, naj prevzame državni tajnik dr. pl. Kühlmann predsedstvo; predlogu so vsi pritrdili. Državni tajnik dr. pl. Kühlmann je prevzel predsedstvo z nagovorom, v katerem je želel, naj se ponovita mir in prijateljstvo med Rusijo in državami, ki so tu zastopane. Predvsem naj se določijo najvažnejša načela in pogoji, ki naj omogočijo, da se kmalu zopet povrne prijateljsko sosedno občevanje posebno na kulturnem in na gospodarskem torišču. Pogajanja prevajaj duh spravljivega človekoljubja in medsebojnega spoštovanja. Upoštevati se morajo zgodovinska dejstva in nova vodilna misel, ki je navzoče zbrala. Končal je z željo, naj bi delo hitro in uspešno napredovalo. V predsedniškem smislu so nato sklenili: Vprašanja o činu se rešijo po abecednem seznamu zastopanih velesil; v predsedstvu glavnih zborov se menjajo prvi pooblaščenici petih velesil; razpravljati se sme nemško, bolgarsko, rusko, turško in francosko; uradna poročila o sejah se sestavijo skupno. — Na predsedniškovo povabilo je nato prvi ruski zastopnik v daljšem govoru razvil temelje ruskega mirovnega programa, ki se bistveno krije z znanimi sklepi delavskega in vojaškega sveta in vseruskega kmečkega shoda. Zastopniki štirih zveznih velesil so izjavili, da se bodo pečali z ruskimi izvajanci.

Posvet o odgovoru Rusij.

Dunaj, 24. dec. (K. u.) Iz Bresta Litovskega 23. t. m.: Odposlanstva štirih raznih držav so se včeraj posvetovala o odgovoru na ruske predloge. Na to so določili vodilne smeri odgovora.

Ogrska vlada ni zastopana pri mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem.

Dunaj, 22. dec. (K. u.) Predsedniku poslaniške zbornice dr. Grossu je danes izjavil min. predsednik dr. Seidler, da ogrske vlade pri pogajanjih v Brestu Litovskem nihče ne zastopa.

Za ustavno pridružitve Rumunije osrednjima velesilama

sta se izjavila nasproti dopisniku lista »Züricher Post« Rumuna Peter Carp in profesor Stere, ker se Rumunija sama ne bo mogla upirati koprnjenju Rusije na jugu, ker je Rumunijo vojska uničila in ji napravila do deset tisoč milijonov dolga.

Osrednje velesile ne nameravajo staviti nove mirovne ponudbe.

Kolin, 22. dec. (K. u.) »Köln. Ztg.« je poročala iz Berlina: Inozemsko časopisje širi vest, da nameravamo staviti novo miravno ponudbo. Odločno in kratko izjavljamo, da temu ni tako. Nemčija in njeni zavezniki nimajo nikakega povoda, da ponove svojo velikodušno ponudbo.

Mirovni pokret v Angliji.

Amsterdam, 22. decembra. Standart je trdil, da stranka, ki se zavzema za mir, vsak dan narašča. Vedno bolj žele, da bi se sklenil božični mir.

Homalije v Rusiji.

London, 20. dec. (K. u.) »Times« javljajo iz Petrograda: Kaljedin je 15. t. m. po šestdnevem boju, v katerem je imela rdeča garda okoli sto mrtvih in okoli tisoč ranjenih, zavezal Rostov. Voditelji boljševikov so pobeželi na ladje črnomoškega brodovja. Pri Belgorodu je prišlo do boja med boljševiški četami in ukrajinskimi. Mesto gori. »Daily Mail« javlja iz Petrograda: Plemen v severnem Kavkazu so se uprli. Promet na vladikavkaški železnici je ustavljen.

Kaljedin za konec državljanske vojske.

Berlin, 22. decembra. Berliner Tageblatt: Kaljedin je pisal v Petrograd naj se državljanska vojska konča.

Oblegovalno stanje v Petrogradu.

Petrograd, 21. dec. (K. u.) Razglasili so oblegovalno stanje. Vsak, ki bo plenil, bo na mestu ustreljen.

Tejna pogodba Rusije in Japonske proti Ameriki?

Rotterdam, 21. dec. (K. u.) »Daily Telegraph« je javil iz Petrograda: Sovjet je objavil besedilo tajne pogodbe, ki jo je sklenila Japonska in Rusija 3. julija 1916; podpisala sta jo Sazonov in Motono. Obe državi sta se obvezali, da nastopita ofenzivno proti vsaki velesili, ki bi delala za politično nadoblast na Kitajskem. Pogodba velja do julija 1921.

Boljševiki groze Japoncem in Angležem.

Bern, 21. dec. (K. u.) »Times« so poročale: Voditelji boljševikov so javno naznanili, naj se ne misli, da je Rusija nasproti japonskim grožnjam brez moči. Rusija bi n. pr. lahko združila svoje čete s turškimi v Mali Aziji in v Iraku, kar bi stalo Angleško Perzijo in Mezopotanijo.

Proti Ukrajincem v Petrogradu.

London, 22. decembra. Rdeče garde so vdrele 21. t. m. ob 3. zjutraj v revolucionarski ukrajinski štab, kjer so aretirali štiri navzoče člane.

Rumunija se pridružila Ukrajini.

London, 22. decembra. (K. u.) Reuter: Daily News iz Petrograda: Štab ruske armade na rumunski fronti se je pridružil ukrajinski vladi.

Petrograd, 21. dec. (K. u.) Rumuni jugozahodne bojne črte so se pridružili Ukrajincem. General Čerbačev je imenovan vrhovnim poveljnikom cele ukrajinske bojne fronte.

Nov mirovni predlog boljševikov.

Genf, 22. decembra. Na seji vojnega sveta v Londonu je izjavil Lloyd George, da je vlada boljševikov zopet predlagala, naj se zavezniki udeležijo mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem.

Francija podpira ukrajinsko republiko.

Stockholm, 22. dec. Ljeren in Kaljedin se zopet pogajata. Armada boljševikov koraka proti Kijevu. Pravijo, da podpira Francija ukrajinsko republiko z denarjem.

Zarota kadetov.

Petrograd, 19. dec. (K. u. Zakasnelo.) Agentura: Izredni komisar v Petrogradu je odkril protirevolucijsko zaroto. Zaplениl je 10.000 letakov, ki so jih izdali kadeti, s katerimi so pozivali, naj se plenijo vinske kleti.

Spor Ukrajincev in boljševikov se mirno reši.

Petrograd, 21. decembra. Agentura: Na izrednem zboru odbora 1. armade z zastopniki vlade 18. t. m. so sklenili boj proti Kaljedinu. Ruske in ukrajinske delavce so pozvali, naj se bratijo, da se spor mimo reši.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Narodne žene in dekleta v Gorjah za deklaracijo. Nad osemde-set žen in deklet iz Gorj nam je poslalo z lastnoročnimi podpisi izjavo, da se pridružujejo deklaraciji Jugoslov. kluba in izražajo svoje zaupanje našim poslancem, združenim v Jugoslovanskem klubu. Istočasno izražajo svojo udanost prevzvišenemu knezoškofu in izjavljajo, da se bodo ravnale po njegovih navodilih. Istočasno so darovale svoj prispevek za Krekov spomenik. Čast tem ženam in dekletom.

Slovenske žene in dekleta fare Borovnica se radostnim srcem pridružujemo izjavi ljubljanskih žena in deklet za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba in prosimo naše poslance, naj neomajno vztrajajo v borbi za naše naravne pravice.

Občinski odbor v Hrenovicah je v svoji seji dne 29. novembra t. l. soglasno sklenil, da se strinja in navdušeno pozdravlja deklaracijo naših poslancev v državnem zboru z dne 30. maja 1917 za združitvev Jugoslavije pod žezlom Habsburžanov. — Županstvo občine Hrenovice, F. Kaučič, župan.

Občinski odbor občine Litija je v svoji seji dne 19. decembra 1917 soglasno sklenil sledeče: V polnem obsegu se pridružuje izjavam vseh slovenskih strank in občin za državno pravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Izreka Jugoslovanskemu klubu polno zaupanje in zahvalo. Hvaležno pozdravlja mirovno prizadevanje papeža Benedikta XV. in cesarja Karla I. Izraža iskreno sožalje nad prerano izgubo dr. Janeza Kreka. Daruje za Krekov spomenik 50 kron. Prevzvišenemu knezoškofu dr. Antonu B. Jegliču se zahvaljuje za tako odločen in jasen nastop. Odločno odklanja novoustanovljeno Slovensko kmečko stranko in obsoja z ogorčenjem razdiralce Slovenske ljudske Stranke. — Županstvo v Litiji, 21. decembra 1917. Oroslav Bric, župan.

Braslovče za deklaracijo. Velevažen dan za nas jugoslovanske narode je 30. majnik 1917, ko so poslanci, združeni v Jugoslovanskem klubu, podali deklaracijo za samoosvojitvev in združenje Jugoslovancev pod žezlom preslavne habsburške dinastije. Tej slovesni izjavi se pridružuje vsled enoglasnega sejnega sklepa z dne 19. decembra 1917 občinski zastop v Braslovčah. Edini in združeni stojimo za poslanci Jugoslovanskega kluba in se hočemo boriti za uresničenje našega velikega narodnega vzora. Pozdravljamo prizadevanja sv. Očeta in našega presvitelega vladarja Karla I. za skrajšanje mir in edinost med narodi. Ogorčeno pa obsolamo razdiralno delo nekaterih slovenskih poslancev. — Florijan Rak, župan in 24 občinskih odbornikov.

Darujie za dr. Krekov spomenik!

Darovi naj se pošiljajo na naslovi: Odbor za dr. Krekov spomenik, Ljubljana.

Resnica.

— P. n. naročniki naj nam oprostite, da se moramo pred božičnimi prazniki pečati s polemiko. Teško smo se odločili za to. A ker smo mislili, da bi bilo prazniškemu razpoloženju najmanj primerno, če bi se o Božiču širile premnoge »neresnice«, ki jih razpečava »Resnica«, in če bi vladal o praznikih brez ugovora njen odurni ton, nismo mogli popolnoma molčati.

— »Farizejstvo«. V uvodnem članku »Resnice«, ki ga je napisal deželni glavar, kakor ga razodeva njegov robati in neslovenski slog, pravi pisec med drugim: »Pa še nekaj, da se spozna farizejstvo gotovih krogov. Preden je izvršilni odbor S. L. S. storil svoj v danih razmerah edino mogoči sklep, da se stranka razdruži, je bila v istem krogu, ki se danes »zgraja« nad razidom S. L. S. sklenjena stvar, da osnuje svojo lastno stranko izven S. L. S. in da bo načelnik te stranke — prelat Andrej Kalan. Dokazi na razpolago.« — Prosimo g. deželnega glavarja, naj nam to dokazuje. Resnica je, da je opozicija pod terorizmom dr. Šusteršiča imela zelo težavno stališče v stranki. On je sklicaval pred seji S. L. S. svoje ožje somišljenike k sebi, jih pripravljali in segli so mu celo v roko, da se bodo pri seji S. L. S. držali sklepov, ki so jih napravili po njegovih navodilih. Razumljivo je, da je bilo potem pri sejah nemogoče govoriti o kakšni stvari. Nasproti opoziciji je stala večina, ki bi jo enostavno preglasovala. Samo zaradi tega teroriističnega sistema je bila sprava izključena; dr. Šusteršič se ni nikdar hotel pogajati kakor enak z enakimi. V zmislu njegove politične metode je, da je hotel manjšino brutalizirati. Ne smemo se torej čuditi, da so se sem in tja v opoziciji čuli glasovi, da zoper ta neznočni absolutizem ni drugega izhoda, kakor nova stranka. Vendar pa je popolnoma neresnično, da bi kaj takega bilo »sklenjena stvar« in da bi celo že bil določen nov načelnik. Vedno je prevladala misel, da naj se opozicija organizira kot opozicija v S. L. S. Ko dr. Šusteršič tako govori o »farizejstvu«, ne trdi samo nekaj neresničnega, ampak tudi ne dokazuje, kar bi hotel. Iz stranke z nasiljem pregnana opozicija bi ne bila storila nič nepostavnega, ko bi bila svoje somišljenike, kar jih je doma, organizirala v kakršnokoli stranko, dasi tega iz pijetete do načel in imena S. L. S. ni hotela storiti. Dr. Šusteršič pa je S. L. S., to velikansko ljudsko organizacijo, nepostavno razdružil, razdružil jo je samovoljno za hrbtom njenih somišljenikov, ko so ti ostali na daljnih frontah, in tako najbolje dokazal, kako pojmuje svoj demokratični princip.

— »Resnica« napada naše škofo. V gosposki zbornici so zastopani sedaj Slovenci po štirih članih. To so naši škofo: Dr. Sedej, dr. Jeglič, dr. Napotnik, dr. Karlin. Ti so člani gosposke zbornice po svojem dostojanstvu, drugače gosposka zbornica Slovencev ne pozna. Kot demokratičen narod stojimo na stališču, da si bomo izvojevali svoje pravice v poslanski zbornici, kjer so zastopniki ljudstva, voljeni na podlagi splošne, enake volil. pravice. »Resnica«, ki udarja, kadar ji kaže, na najradikalnejši plat, napada naše škofo, češ, da se niso izjavili v gosposki zbornici za jugoslovansko deklaracijo. Kako naj si razlagamo ta napad na naš episkopat, zlasti na knezoškofa Jegliča, ki je izvršil na Slovenskem dejanje največjega pomena, združil okrog sebe vse slovenske stranke v delu za deklaracijo? Ali je bil po nemških napadih še ta napad potreben?

— V varnem zavetju. Dr. Šusteršičev list nam očita, da smo »v varnem zavetju«. Mi ne verjamemo, da bi sedeli uredniki »Resnice« v strelskih jarkih in jim ne privoščimo, da bi bili tam, dasi bi prvi morali odriniti tisti, ki so aranžirali znani unijski shod in klice: »Živio vojska!« Čuditi pa se moramo tej brezsrčnosti, ki je očita človeku, da ima še glavo in cele, čeprav sestradane ude. Dr. Lampe je že svoj čas izrazil misel, da bi bilo najbolje ljudi, ki so njemu bili neprijazni, naložiti in odpeljati na fronto. In »Resnica« nam sedaj celo javno očita, da še nismo tam! Ali ni bilo slovenske krvi dovolj prelite?

Uspehi realne politike. V Pliberku na Koroškem, popolnoma slovenskem kraju, je bil imenovan za notarja trd Nemec. Takih krivic smo vajeni in ker jih hočemo enkrat za vselej preprečiti, zahtevamo po Jugoslovanskem klubu lastno državnost. Kakor je to imenovanje žalostno, je pa razveseljivo dejstvo, da je tudi »Resnico« užalilo. Le v eni točki se ne strinjamo z njo. V trditvi namreč, da bi to bil uspeh Jugoslovanskega kluba. Nam se bolj verjetno zdi, da je to uspeh naše dosedanje »realne« politike, ki je — recimo milo — z vsem potrpežljivostjo. Tiste politike, ki je zadala slovenstvu na Koroškem smrten udarec, ko je ob času volilne reforme dosegla »lepi uspeh«, da je dobilo 1000.000 Slovencev en mandat, čigar okraj je tako prikrčen, da bo tudi ta narodna postojanka v kratkem času v nevarnosti. Zdi se nam, da je pliberško imenovanje eden izmed poznih sadov tiste realne politike, ki nam

je spravila v Ljubljano, v srce Slovenije, Elsnerja, ki sedaj sistematično ponemčuje deželno sodišče in nasilno širi nemštvo, kolikor daleč sega vpliv tega urada. Tiste politike, ki je obogatila Ljubljano za eno nemško gimnazijo več, ki v deželnem šolskem svetu devlje v svoje terne za ravnateljstva mesta trde Nemce in verske renege, ki v vseh šolskih zadevah mirno prenaša terorizem nemško - nacionalnega uradnika deželne vlade. Ljudje, ki so odgovorni za vse to, naj vče Jugoslovanski klub, kaj je narodna politika? Časov te realne politike naj si želimo nazaj?

— Kaj je to »fronda«? Prejeli smo: V »Resnici«, ki sem jo slučajno dobil, mrgoli vse polno »fronde« in »fronderjev«. Ne vem, kdo je vpeljal ta izraz v našo slovensščino (To je patent in najljubša udrihnica dr. Šusteršiča. Op. ur.), a zdi se mi, da je potreben v našem sedanjem političnem boju. Ker domnevam, da nekateri somišljeniki Kmečke stranke morda vendar ne razumejo francoski, dovolite, da to besedo in njeno preteklost pojasnim. »La fronde« pomeni v francoščini pračo, »frondeur« (frondér) pomeni pračarja. Kasneje je ta beseda dobila smisel opozicijskega, vporne, in sicer v času Ludovika XIV. Takrat se je namreč francoski parlament uprl previsokim davkom in tujinskemu neznošnemu absolutizmu, ki ga je vzdrževal Lah Mazarin. Dvorski krogi so te opozicijske posmehljivo imenovali fronderje-otroke, ki se s pračami bojujejo, kakor je dr. Lampe nazval našo opozicijo »mladine«. Francoski uporniki so se zaničljivega imena oprijeli in so ga s ponosom nosili. To se je godilo v času, ko je vladal Ludvik XIV., kateri je, kakor pravijo, rekel o sebi: »L'etat c'est moi!« (Država sem jaz.) Ta trditev ni zgodovinsko izpričana, pač na je dejstvo, da je dr. Šusteršič rekel o sebi: »Stranka sem jaz«.

— Čudne zahteve. »Resnica« navaja dopis »Slov. Naroda« o dejanskih napadih na dr. Šusteršiča na ljubljanskem kolodvoru. Pravi, da so zlagani. Dalje navaja poročilo istega lista o nekem drugem napadu, ki da je tudi zlagano. Slednjič pobija podobno novico, ki se je baje širila po Ljubljani, češ da je zonet lža. K temu pristavlja: »V katoliški tiskarni izhajajoči »Slovenec« je k temu pobalinstvu molčal.« Ker apelira na naše katoličanstvo, moramo odgovoriti, da bi bili napade na dr. Šusteršiča obsodili, če bi se bili zgodili. O njih pa nismo dobili nobenega poročila razen v enem slučaju, ko je šlo očitno za živčno prenapetost. Zato nam ni jasno, kaj »Resnica« hoče. Da ima ta list čudne pojme o katoličanstvu, vidimo, da bi pa morala Katoliška tiskarna izdajati tiskovine o dogovkih, ki se niso zgodili, tega ne moremo uvideti. Izmišljotina in kometarje o njih prepuščamo drugim.

— Ali se to spodobi? Prijatelj nam piše: »Resnica« programatično izjavlja, da stoji v verskem (zirom na stališču prave vere, ki jo uči rimsko-katoliška cerkev. Kot teolog bi k temu nekaj pristavil. Prava vera, ki jo uči rimsko-katoliška cerkev, obsoja v poglavju o božjem ropu vsako profanacijo sv. pisma. S tem, da je »Resnica« stavila na svoje čelo Efež. 4, 25 za geslo, se je zgodila objektivno taka profanacija. Sv. pismo je presveto, da bi se smelo politično izrabljati. Politični listi vsebujejo toliko vsakdanjega praznega, puhlega, morda tudi neresničnega, da je nedostojno kriti njihovo vsebino z reki sv. pisma. Citati sv. pisma spadajo na čelo verskih listov, a ne političnih, in najmanj takih, kot je »Resnica«. Ali je Sv. Duh zato navdihnil sv. pismo, da delamo z njim politiko? Prava vera uči drugače. Kdor se tudi v praksi drži programa, kot ga je promulgirala »Resnica« v verskem oziru, ta bo v rabi sv. pisma uvaževal II. Tom. 3, 16. Sv. Pavel tam implicite obsoja tako rabo sv. pisma, kot se je poslužuje »Resnica«. Ali nas hoče »Resnica« učiti, prepričevati, svartiti v pravici v smislu sv. Pavla? Tega 1. njena številka čisto nič ne kaže. Benedikt XV. je prepodil politične liste z mesta, kjer naj se oznanja božja beseda; dr. Šusteršič pa je upregel božjo besedo v svoj politični list.

Dr. Šusteršič in deklaracija. Dr. Šusteršičev list je zelo navdušen za deklaracijo. »Za deklaracijo je ves slovenski narod!« kliče, in to pot je resnica, kar piše »Resnica«. Slovenski politik, ki bi se javno izjavil proti deklaraciji, je danes nemogoč; to ve tudi dr. Šusteršič. Zato smo se tem bolj čudili, ko smo videli, da so nekateri pristaši dr. Šusteršiča zoper deklaracijo, da jo imenujejo utopijo, sanje mladih, neizkušenih ljudi in podobno. Toda molčali smo, ker nismo hoteli na zunaj slabiti vtisa deklaracije. Molčali smo tudi tedaj še, ko so politični somišljeniki dr. Šusteršiča v nekaterih občinah skušali preprečiti izjavo za deklaracijo, ker nismo hoteli begati naših ljudi. Tedaj pa so začeli nemški listi navajati dr. Šusteršičevo stranko zase in zoper deklaracijo, in sicer ne samo »Deutsche Wacht« in »Marburger Zeitung«, ampak tudi krščansko socialna »Reichspost«. Dopis v »Reichspost« iz Ljubljane je vsakomur vzbujal vtis, da

je spisan po dr. Šusteršičevih navodilih; saj je v tem dopisu dal objaviti celo svoje grožnje in napovedati udarce, ki jih ima pripravljene za S. L. S. Sedaj smo morali napraviti red. Opozorili smo dr. Šusteršiča na to pisanje; zaklicali smo mu, naj prepreči, da bi tako pisali o njem celo listi, s katerimi je on v tesni zvezi (Reichspost), in ga pozvali, naj tem listom pojasni svoje stališče. On jim ga ni pojasnil, pač pa igra sedaj doma ulogo narodnega radikalca. Najboljši dokaz, kako globoko v dušo našega ljudstva je segla deklaracija, kaže dejstvo, da so se vse stranke morale izjaviti zanjo. Samo Kmečko stranko so Nemci navajali kot slovenski zglede tudi jugoslovanske politike. Dr. Šusteršič to nemško mnenje popravlja; tega popravka smo vesel. Poskrbeti bo moral le še, da bo vse njegovo obnašanje tako, da bodo doma in na Dunaju o njem enako mislili. Svoji prijateljem v uredništvu »Reichspost« naj pa pošlje popravek in naj jim obrazloži smer svoje politike. Nemci ne smejo biti v zmoti glede naših narodnih zahtev. Pošten slovenski politik si ne bo dal jemati dobrega imena na Slovenskem od »Reichspost«, saj si lahko poišče zadoščanja. Ko bo to storil, ko bo popravil narodno škodo, ki jo je napravil, izstopivši s prazno pretvezo iz Jugoslovanskega kluba in ko bo v krogu svojih somišljenikov preprečil vsako podlo sumničenje deklaracije ter skrito rovanje zoper njo, bomo z dr. Šusteršičem, kar zadeva deklaracijo, zadovoljni.

— Proč od groba! Dr. Šusteršičevo glasilo piše, da je dr. Krek »šaril« po naših dolinah, hotel organizirati evakuacijo in je po nepotrebnem ljudi begal. Stvar je taka: V začetku laške vojske se je bilo resno bati, da vdero Lahi v našo deželo; splošno je znano, da se imamo zahvaliti le srečnemu naključju, da se ta katastrofa ni zgodila, kajti naša meja je bila le slabo zavarovana. Dr. Krek, ki je mnogo »šaril« po naših barih in dolinah, pa le iz ljubezni do ljudstva, in je tudi tedaj le iz ljubezni do ljudstva mislil na možnost, da bodo naši ljudje pregnani v bedo begunstva. Kakšno je bilo njegovo »šarjenje«, kaže njegovo delo za goriske begunce, za katere se drugi niso hoteli zmeniti. To skrb za ljudstvo mu očitajo, očitajo sedaj, ko on molči v svojem prezgodnjem grobu.

— Resnica in boljševiki. Najzlastnejša in najsmešnejša pa je trditev »Resnice«, da je »Slovenec« za podaljšanje vojne, ker se ne ogreva preveč za boljševike in nima ravno prevelike vere v boljševiški mir. Kot resen list smo dolžni informirati občinstvo o dejanskem položaju. In zato presojamo dogodke v Rusiji trezno in hladno. Saj opozarja zadnje dni celo glasilo našega zunanega ministra grofa Czernina »Wiener Allgemeine Zeitung«, naj si ne delamo nikakih iluzij glede miru z boljševiki, ker se dogodki premene lahko čez noč. Zato naj bi bili mi za podaljšanje vojne, ker zahtevamo sporazum med vsemi narodi, v smislu stremljenja sv. Očeta. Ne, ne — »Slovenec« ni za podaljšanje vojne, pač pa bo »Resnica« dobro vedela, kdo je hujskal na vojno. Čudno pa je, kako velika je prijaznost dr. Šusteršič-Lampetovega glasila za boljševike, katerim stoji na čelu »židje«. Čudno je, da se ogrevajo ti gospodje za učence Bakuninove šole, ki so za skrajno revolucijo, ne priznavajo zasebne lastnine in so strupeni sovražniki vere.

Program in praksa. Z debelimi črkami je tiskala »Resnica« v svojem programu besede: »V narodnem oziru stojimo na stališču deklaracije jugoslovanskih poslancev dne 30. maja 1917. Ta deklaracija velja za nas v celoti, neprikrajšana. Vsak poskus, pačiti duha in besedilo te pomembne izjave, hočemo pobijati z vso odločnostjo. Deklaracija mora biti resen realen program, ne pa predmet frivolne igre za politične borzijance.« Če človek bere te besede, se mu odvali kamen od srca. Doslej nismo opazili pri dr. Šusteršiču takega narodnega radikalizma, nasprotno — njegova narodna vmemarnost je bila od leta do leta očitnejša. Vendar se je enkrat odločil, si misli človek, in česar ne bodo dosegli politični borzijanci v Jugoslovanskem klubu, bosta gotovo dosegla dva realna politika kot sta on in Jaklič. Toda prehitro se spomnimo, da je to le program, praksa da je drugačna. Saj vidimo, da je ta program razglasil isti dr. Šusteršič, ki je javno rekel, da je deklaracija naša maksimalna zahteva. Vsakdo ve, da se to pravi: Za enkrat ne zahtevamo svobodne države pod Habsburžani, ampak manj! Komaj je bila deklaracija narejena, jo je on s svojo izjavo kompromitiral; iz velepoteznega načrta je napravil blago za politične kupčije. To je frivolna igra političnih borzijancev — frivolna igra z največjo politično idejo, ki jo je naš narod kdaj imel. Jugoslovanski klub ni nikdar rekel, da se bo deklaracija uresničila v 24 urah. Vsi dobro vemo, kako počasi se dela zgodovina. A tudi to vemo, da je danes, ko je naš narod izkrvavel na bojišču, čas, da zahtevamo svobodo, ki smo jo drago

plačali, da preprečimo barantanje z našo krvjo in da v tem veleresnem času obvarujemo narod pred politiko najrealnejše brezidejnosti. Kdo bo potem še verjel v odkritjšrčnost dr. Šusteršičevega narodnega radikalizma? Dr. Šusteršičev besednjak bi moral odpri, da dobimo dovolj krepko besedo za čudno dejstvo: Program »Resnice« napoveduje, da bo z vso odločnostjo pobijal vsak poskus, pačiti duha in besedilo deklaracije. »Kmečka stranka« pa, ki je »Resnica« njeno glasilo, je duha in besedilo deklaracije že popačila, ker pravi v svojem oklicu, da bo delala »za politično zedinjenje hrvatsko - slovenskega ljudstva«. Tu sta pokvarjena duh in besedilo deklaracije. Veliki pomen in poročstvo uspeha deklaracije je ravno to, da obsega vse Jugoslovane, ki prebivajo v okviru monarhije; z njo je onemogočeno izigravanje ene jugoslovanske narodnosti proti drugi, kakor je doslej vlada izigravala frankovce proti Srbom in obratno. Pri nas poskuša sedaj kmečka stranka s takim frankovstvom. In za to je odgovoren le njen radikalni ustanovitelj, kajti da je g. Belec vodja »Kmečke stranke«, tega ne verjame niti g. Belec sam.

— Naše izjave. »Resnica« se zgraja, ker so tudi nekatere občine, ki imajo liberalno večino, obsodile izstop dr. Šusteršiča iz Jugoslovanskega kluba in ker je »Slovenec« poročal o tem. S tem kaže, kako jasno pojmuje naš sedanji narodni položaj. Naj torej ve, da je deklaracija in Jugoslovanski klub skupna narodna zadeva. Kdor izstopa iz Jugoslovanskega kluba v tem času, ki je mogoče le potom trdne in enotne narodne politike uspešno delovati za naš narodni ideal, dela škodo vsemu narodu, vsem strankam, slabi skupno narodno postojanko. Od svojih načel nismo odnehali niti za las, a vemo tudi, da je v tem času, ko nam gre za biti in ne biti, potreben nastop združenih narodnih sil.

Vabilo

na

sestaneek zaupnikov S. L. S.

dne 27. decembra t. l. ob 2. uri popoldne
v dvorani hotela Union v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Nagovor začasnega načelnika.
2. Državni zbor.
3. Deklaracija.
4. Stališče stranke.
5. Volitev načelstva in vodstva.
6. Slučajnosti.

Pri vstopu se je izkazati s povabilom.

Za vodstvo S. L. S.:
A. Kalan l. r.

Dnevne novice.

Blagoslovljene, srečne in vesele božične praznike voščimo vsem našim dopisnikom, prijateljem in čitateljem
uredništvo »Slovenca«.

+ Solnograška »Kirchenzeitung« v službi našega domačega ovađuštva. Ta list v zadnji številki poroča o naših političnih nasprotjih in pravi, da je žrtve teh preprirov S. L. S. ter da na njeno mesto stopa novoosnovana S. K. S. z deželnim glavarjem dr. Šusteršičem na čelu. Nato pa piše dobesedno: Ihr massvolles, im grossösterreichischem Sinn gehaltenes Programm wird von den Anhängern der sogenannten Deklarationsgruppe leidenschaftlich bekämpft. — Leider droht der Streit auch auf das kirchliche Gebiet überzugreifen, in dem sogar versucht wird, die Autorität des greisen Fürstbischöfs von Laibach in den polit. Kampf hineinzuziehen — Der kath. »Slovenec«, das Organ der aufgelösten Volkspartei steht jetzt im Dienste der »südslawischen Deklaration«. — Kirche und Klerus sind nicht dazu berufen, die nationalchauvinistischen Instinkte eines Volkes grosszuziehen. Die vom verstorbenen Theologie-Professor dr. Krek inaugurierte Parteirichtung scheint auf einer gefährlichen Bahn zu wandeln. — Gg. duhovni naj prav natančno prouče te besede, potem ni dvoma, da bomo zopet hitro edini in složni — Na račun kmečke stranke in nje »zmernega, velikoavstrijskega duha« nas Slovence cerkveni list ovaja, namigava z istim namenom na našega škofa ter očita, da cerkev in duhoven nista zato, da bi netila narodno šovinistične instinkte kakega naroda. — Dejstvo pa je, da je kmečka stranka glede deklaracije pri nas doma istega mnenja in da oni očitki, katere meče nemški list na nas na račun kmečke stranke, zadevajo tudi njo. — Mi, ki smo v vojski dovolj jasno vsemu svetu dokazali svojo zvestobo do cesarja in Avstrije, si ne damo prav od nikogar

očitati gojenja kakih narodno-šovinističnih instinktov, ako zahtevamo pravice, ki so za obstoj naroda bistveno potrebne. Ali ve cerkveni list, da se slovenski otroci niti abecede in očenaša povsod ne smejo učiti v materinem jeziku? In ti odurni napadi na škola, ta vzor neutrudljivega cerkvenega, narodnega in domoljubnega dela že blizu dvajset let, ki se je uprav za avstrijskega, patrijotičnega stališča izjavil za deklaracijo; teh napadov ne sme nikdo najmanj pa duhoven prenašati mirno, ker to je zastrupljanje javnega mnjenja. — Zato pa vsi s školo naprej za blagor cerkve in naroda!

— »Kmetovalec« in njega doslednost. V 23. št. na prvi strani beremo: »Ostati ali postati ud največje slovenske kmetijske strokovne organizacije, t. j. c. kr. kmetijske družbe Kranjske, je dolžnost vsakega slovenskega kmeta«. Na strani 194. pa prikrito povzdiguje novo kmečko politično stranko. To je v takem listu hujškanje kmeta zoper kmeta — to je dviganje prapora za razdor — ne za slogo in za prid stanu. To je do skrajnosti neprevidno od tega nepolitičnega lista za kmečko organizacijo. To je samomorilen poizkus c. kr. kmetijske družbe.

— Zaupnike S. L. S. prosimo, naj napišejo na poslana vabila svoje natančne naslove.

— Duhovske spremembe na štajerskem. Prestavljena sta č. g. kaplan Alojz Sagaj iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju k Sv. Janžu na Dravskem polju, in č. g. kaplan Ignacij Grifič od Sv. Jareza na Dravskem polju k Sv. Juriju ob Ščavnici.

— Visoko odlikovanje. Cesar je dne 22. t. m. v posebni avdijenci sam podelil red železne krone druge vrste z vojno dekoracijo stotniku Evgenju Redlu 4. bosenskega hercegovskega polka. Redl je prvi stotnik, ki je dobil ta visoki red. Odlikoval se je posebno v ofenzivi proti Italiji.

— Padel je na tirolskem bojišču dne 4. t. m. Franc Obreza iz Selička, p. Begunje pri Cerkljici. Bil je odlikovan s srebrno svetinjo za hrabrost in bronasto svetinjo.

— Sedmega nemškega vojnega posojila so podpisali 12.625.660.200 mark.

— Vreča nemškemu kurirju ukradena. Na bazelskem kolodvoru je bila ukradena nemškemu kurirju vreča z zapечатimi depesami, ki so bile namenjene nemškemu poslanstvu v Bernu.

Ljubljanske novice.

IjP. Matevž Končar S. J., rojen Ljubljancem, je umrl dne 22. t. m. na Dunaju. V mašnika posvečen leta 1891. je služil najprej v Rudolfovi, potem v Semiču. A že prihodnje leto je vstopil v družbo Jezusovo. Po dovršenih redovniških študijah je bil nekaj let profesor bogoslovja v Sarajevu. Bil je sploh bolj slabega zdravja; zato je moral pustiti profesuro in se je pečal na Dunaju z lažjim delom. — Bivšim gg. sošolcem se priporoča v molitev.

Ij Katol. društvo za delavke priredi na dan sv. Stefana ob 6. uri zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, dobrodelen večer v prid Elizabetinim konferencam za mestne uboge. Na sporedu je petje: Volarič: Slovenske mladenke; Abt.: Pod celico mrjo kostanji; Kruesch: Ali ni li zemljica krasna? in predstava Silvij Sardenko: Skrivnostna zaroka. Cene: Sedeži I. vrste 2 K, II. vrste 1 K 50 vin., III. vrste 1 K. Stojišča 50 vin.

Ij Predavanje v šentpeterskem prosvetnem društvu bo zopet v četrtek, dne 27. t. m. v društvenih prostorih.

Ij Društvu za varstvo vajencev je pristopil kot ustanovnik in daroval 300 K prečasti gospod kanonik Anton Kržič. Naj nebeško Dete v jaslicah požrtvovalnemu mladolinoljubu obilno povrne njegovo dobroto in naj mu obudi veliko posnemovalcev!

Ij Novoletna voščila smo morali iz tehniških razlogov deloma priobčiti že v današnji številki.

Ij Za varstvo naših ptičkov. Zadnje dni je postavil mestni magistrat ob Lattemannovem drevoredu nekaj mizic za krmjenje ptičev. Ker pa, kakor vsega, primanjkuje tudi ptičje krme, prosijo se vsi prijatelji ptičev, da jemljejo na svoje izprehode z doma krušnih drobtin in družih za ptičjo krmo porabnih odpadkov, ter jih nasipajo na te mizice, da našim krilatim prijateljem odpomoremo vsaj preko najhujšega zimskega časa.

Ij Doječe matere in bolniki, ki imajo pri stojnaki na trgu prednost, da jim ni treba čakati in da dobe blago takoj, se morajo vselej izkazati z rdečo legitimacijo, z legitimacijo za doječe in noseče matere, oziroma bolnike in z rodbinsko izkaznico za meso.

Ij Klobase. Klobas, ki jih prodaja mestna aprovizacija na trgu, ne dobi nihče več brez rodbinskih nakaznic za meso.

Ij Veliko pomanjkanje mesa v Ljubljani. V soboto in danes so se ljudje v Ljubljani kar tepli za meso. Zelo veliko ljudi je ostalo za praznike brez mesa. Vzrok leži v tem, da je bil dovoz živine pred prazniki zelo majhen. Za večerjajo nedeljo ter za oba praznika so prejeli mesarja le okoli 7000 kg telečjega in svinjskega mesa, tako da pride na posameznega Ljubljančana le 14 dg. Telet je bilo le 91, prašičev 62, kar je seveda za praznike daleč premalo. Ker je primanjkovalo telečjega in svinjskega mesa, so se vrgli ljudje na goveje, ki je tudi mahoma pošlo. Tudi gostilničarji so prejeli za praznike zelo malo blaga in še tega zadnje v soboto. Krivda, da je nastalo po-

manjkanje mesa leži na deželnem klavnem mestu ter njega organizaciji, ki ni pravočasno preskrbelo za potreben dovoz živine.

Ij Meso na rumene izkaznice B. Stranke z rumenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v četrtek, dne 27. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od 1 do pol 2. ure št. 1 do 200, od pol 2. do 2. ure št. 201 do 400, od 2. do pol 3. ure št. 401 do 600, od pol 3. do 3. ure št. 601 do 800, od 3. do pol 4. ure št. 801 do 1000, od pol 4. do 4. ure št. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. ure št. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. ure št. 1401 do 1600, od 5. do pol 6. ure št. 1601 do konca. — 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tričetrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 K.

Pr'morske novice.

Za slovensko čast. Svetovna vojna se je bila ob Soči izključno na slovenski zemlji. Naši ljubeznivi narodni nasprotniki pa so nas Slovence na Goriškem med svetovno vojno zatajili. Iz časopisja je dobil zunanji svet vtis, da se bje boj ob Soči na italijanski zemlji, da tu stanuje le italijanski rod, da imajo torej Italijani pravico do te zemlje. Naša slovenska krajevna imena so se s tem vojno imenovala vedno italijanska ali nemško popačena. Dolžnost naših županov je, pokazati svetu, da je ta zemlja slovenska last. V ta namen naj poskrbi »goriška županska zveza«, da dobe vse vasi, vsi kraji na Goriškem, ki so postali vsled vojske svetovno znameniti in ki jih bodo tuji gotovo obiskovali, vse poti, vsi dohodi ki prej omenjenim krajem, velike košpote z označbo kraja v pravilni slovenščini. In sicer le v slovenščini. Vsak kraj naj se označi v imenovalniku radi tujcev; pod imenom pa bodi kazalo, pšica, kazoča smer. N. pr. Sv. Gora spodaj pšica. Mogoče bi sprejelo to narodno delo Slovensko planinsko društvo. Enako naj dobe vse ulice po vaseh v okolici Gorice slovenska imena v imenovalniku in v pravilni slovenščini.

V premislek. Ko so pred leti v soški dolini trasirali planinsko svetovno železniško progo, so si nekateri posestniki ob Soči, med Avčami in Solkanom, veliko prizadeali, da bi peljala železniška proga združena na levem bregu Soče. Ljudje so bili baje pripravljeni odstopiti brezplačno zemljišče za železniško postajo na levem bregu Soče. Povdarjali so prihranek na denarju, opozarjali na nevarnost vojske z Italijo itd. Ni nič pomagalo. Železnico so speljali pri Majdi na desni breg in pri Solkanu zopet na levi breg Soče. Treba je bilo napraviti dva velikanska mosta, tri podzemeljske predore ter veliko viaduktov. Gospodje so trdili, da so tla na desnem bregu Soče trdnjša glede zemeljskega premikanja. Z Italijo živimo v prijateljski zvezi. Desni breg kaže Sočo v večji krasoti. Stroške bodo pa plačali potniki itd. Bodi omenjeno, da so železniško progo trasirali tudi na levem bregu Soče. Odločili pa so se za desni breg Soče. Sedanja vojna kaže, da se domačini niso motili. Že prvi dnevi vojne so pretrgali zvezo Celovec-Trst. Most pri Majdi so naši vojniki razstrelili. Trije železniški predori na desnem bregu Soče, t. j. pri Kanalu, v Prelesju in pod Podsobotinom so Italijanom sedaj izvrstno služili kot skrivališče. Posebno jim je dobro došel železniški dolg predor v Prelesju, v katerega so lahko skрили tisoče vojaštva s topovi. Lahko trdimo, da bi Italijani pri Plaveh ne bili s tako silo in tolikokrat napadali, ako bi ne bilo v Prelesju in pod Podsobotinom onih železniških predorov. — Italijan je sedaj pregan daleč od Soče, a zveza Celovec-Trst bo pa, kdo ve, še koliko časa pretrgana, ker bo treba oba velikanska mosta čez Sočo pri Majdi in Solkanu pozidati. Vojske pa ni še konec. Kdo ve, kaka presenečenja še doživimo. Novo pozidani mostovi čez Sočo lahko zopet zletijo v zrak tekot sedanje svetovne vojne po zrakoplovih. Nastane torej vprašanje, jeli ne kaže začasno opustiti železniško progo na desnem bregu Soče med Majdo in Solkanom in jo preložiti na levi breg. Po končani vojski naj bi se šele porušeni mostovi popravili in promet z osebnimi vlakmi bi oživel tudi na desnem bregu. Proga na levem bregu Soče bi bila v prvi vrsti strateška, pa tudi v mirnem času bi koristila prometu. Vsaj so že pred vojsko govorili, da bo treba radi obilnega prometa s Trstom napraviti poleg sedanje še drugo železniško progo.

Samoobramba. Tekom svetovne vojne kažejo naši narodni nasprotniki »veliko ljubezen« do Jugoslovancev, posebno še do Slovencev. Naši državni poslanci te »ljubeznivosti« dobro zavračajo. Toda te ljudi ne uzešče tako lahko. Vrzi ga skozi ena vrata, se ti vrne preoblečen skozi druga. V zadnjem času iščejo ti tuji svoje narodne interese na jugu. V Trstu ustanavljajo društva, v Gorici šole, ki bodo gojile novo sovraštvo, nove prepire na naši zemlji. Ustanavljanje društev, šol našim narodnim nasprotnikom ne moremo zabraniti; paziti pa moramo, da jim ne pride v last niti ped zemlje na Goriškem in sploh na jugu. Tujci bodo skušali priti v posest italijanskih pokopališč onih točk, kjer so se vršile slavne bitke, kakor Doberdob, Sv. Mihael,

Kalvarija, Grmada, Oslavje, Sabotin, Sv. Gora, Plave, Sv. Gabrijel, Sv. Marko itd. Gotovo je, da bo marsikatero posestvo na Goriškem ostalo brez gospodarja. — Izginile bodo tekot vojske cele družine. — Mnogi bodo vsled vojske gospodarsko uničeni — prisiljeni zemljišča prodati. Drugi bodo s prodajo posestva iskali dobička. — Tujci bodo hoteli zasedati naše kraje. Na vse to bode treba goriškim Slovincem vze pred koncem vojske paziti. Najbolje bi bilo, ko bi se ustanovila »zveza slovenskih županov« na Goriškem v obrambo slovenske zemlje. Geslo te zveze bodi: »Slovenska zemlja Slovincem! Svoji k svojimi! Vsak župan naj bi v svoji občini pazil na svoje občinarje, da ne prodajo tujcem posestev. Pri tem bi morali sodelovati slovenski denarni zavodi, katerim bi morali župani vsako spremembo posesti sporočiti. —

Vojna odškodnina. Časopisje je glede plačila škode, ki jo je vojna povzročila, omenjalo, da misli vlada te hiše pozidati. Glede vojne škode stojimo Goričani na stališču, da ne smemo biti vsled svetovne vojne bolj oškodovani kakor ostali državljani v zalediju. Pričakujemo, da se bode vna vsled vojne tekot 2 let in 5 mesecev na Goriškem povzročena škoda na hišah in na polju, kakor tudi ves tekot 2 let in 5 mesecev izostali dohodek precenil in sorazmerno v plačilo razdelil za vse državljane. Upamo, da se popolnoma ugotovi geslo Njeg. Velikanstva: »Z združenimi močmi« glede poplačila vojne škode na Goriškem. Na Goriškem se 2 leti in 5 mesecev niso vojskovali le za koristi Goričanov-Slovencev, ampak za koristi cele Avstrije in Ogrske, da celo Nemčije, Bolgarije in Turčije. Upamo torej, da se nam bode, pri dobri volji interesiranih držav, izplačala vojna odškodnina do zadnjega vinarja.

Razne novice.

Iz Slovaške. Minuli teden je priredila slovaška duhovščina shod v frančiškanskem samostanu v Ogrskem Gradišču. Sešlo se je čez 40 duhovnikov. Govorilo se je o važnih sodasnih pojavih. Na dnevnem redu so bile naslednje točke: 1. Opetovalno izjavljamo svoje odkrito soglasanje z deklaracijo čeških poslancev z dne 30. maja in si štejemo v dolžnost podpirati zastopnike češkega naroda v preosnovno habsburške monarhije na temelju samoodločbe narodov in pozivljamo zato predvsem katoliške časnike, da bi to stališče brezizjemno in stalno povdarjali. 2. Ker katoliško ljudstvo z bolesto prenaša izgubo zvonov, prosimo merodajne faktorje, da bi se dali zvonovi, ki se niso razbili, le v največji sili v vojne namene in da bi se oni zvonovi, kateri ostanejo po vojski, proti izplačilu cerkvam vrnili. Obenem prosimo, da bi se majhnim siromašnim faram nabavili nekateri jekleni zvonovi. Sklenili smo, začeti zopet društveno delovanje in v začetku prihodnjega leta prirediti v vseh družinih velike shode in izvršiti volitve novih odborov. V društvi naj se vršijo poleg verskih in gospodarskih predavanj največkrat rodoljubna predavanja. Zakaj življenje nam izpričuje tudi danes, da samo gospodarski krepak narod doseže samostojnost, izjavljamo torej iznova, da smo popolnoma pripravljeni in odločeni kakor dosedaj sodelovali z ostalimi strankami v povzdigu gospodarskega stanja našega naroda. 3. Izrekamo pristrano zahvalo veleč. g. proštu Stojanu za gorečo, neumorno in požrtvovalno delavnost za ureditev duhovske plače ter ga prosimo, da bi i nadalje deloval za primerno ureditev kongruje. Prihodnji shod bo posvečen samo mladinskemu vprašanju.

Shod invalidov. Takih shodov v mirnih časih nismo imeli. Zdaj v vojni dobi se vršijo, a koliko jih bo šele po vojski! V Berlinu so priredili invalidi velik shod, da bi protestirali proti vojnim hujščinam, ki so za nadaljevanje vojske do neskončnosti. Shodu je predsedoval invalid Kutter, ki je med drugim to-le povedal: Noben vojak ni voljan prelivati kri za cilje osvojevalnih politikov. Take in enake cilje more imeti samo oni, ki ne poznajo vrednosti človeške krvi in ne vojnih grozot. Kdor je to videl tam na fronti, bi moral biti sam vrag, če bi hotel samo za en dan vojsko podaljšati. Posebno vojaškim pohajbenecem so se obetale gotove prednosti aneksijske politike, med drugim posestva na Litavskem. Ali mi ne maramo biti gospodari med tujim in neprijateljsko mislečim prebivalstvom. Kar hočemo, je naše navadno delo in dovolina plača. Podjetniki bodo morali biti primorani, da bodo gotove odstotke vojnih invalidov jemali v službo, in sicer pod istimi službenimi pogoji, kakor druge delavce. Predvsem ne sme biti odstotek od plače renta. — Vojni invalidi so za mir na temelju sporazuma. Shod je sprejel resolucijo, ki pravi: Skoraj 1000 zbranih invalidov in bivših vojni udeležencev, ki so tvegali kri in življenje za domovino, odrekajo »domoljubni stranki« pravo, da bi reklamirala zase posebno ljubezen do domovine. Protestirajo proti temu, da bi bili vojni udeležniki reklamirani za osvojevalne cilje in zahtevalo, da se naglo sklene mir, če mogoče brez oškodovane domovine, nadalje zahtevajo odstranitev vseh razrednih nadprav in zadostno skrb za vojne žrtve.

„Čas“.

Znanstvena revija »Leonove družbe«.

Št. 1—2 l. 1918.

V sedanji veliki dobi, ko se odločuje usoda narodov, nam je bolj kakor kdaj prej treba orientacije v najvažnejših aktualnih vprašanjih; treba nam je revije, ki s krščanskega in slovenskega stališča presoja velike kulturne probleme. Taka revija je »Čas«, glasilo naše »Leonove družbe«. Prvi dvojni snopič l. 1918 (št. 1—2) nas je po svoji zanimivi aktualnosti in po vsestransko bogati vsebini zares prijetno iznenadil.

V razpravi: »Dostojevskij o pravoslavju in katoličanstvu« nas profesor dr. Grivec seznanja z najaktualnejšim problemom najmodernejšega ruskega literata in najgloblejšega psihologa svetovne literature. Ta problem doslej še ni bil nikjer obdelan. Dostojevskij je namreč ravno s te strani zelo zagoneten. Mogočni poem »Veliki inkvizitor« v »Bratih Karamazovih« je zanimiv problem za literarnega zgodovinarja in teologa. Prof. Grivec nam je na podlagi virov, iz katerih je Dostojevskij zajemal svoje versko pojmovanje, razložil, kako je mogoče umeti temno bolestno mržnjo Dostojevskega proti katoliškemu zapadu. Jako zanimiva je zveza med Solovjevim in Dostojevskim. Ruska duša je končno premagala mlačno versko mržnjo proti zapadu, mržnjo, ki je mogla nastati in živeti le v dušnem ozračju bizantinskega absolutizma.

Vseučiliški profesor dr. A. Prešeren razpravlja o modernem fiziolofično-prirodoslovnem problemu: ali je možen večni krogotok v vesoljstvu? Kdor pravi, da ni možen, mora že samo zaradi tega priznati Boga Stvarnika. Zato ni čuda, da se moderni monizem toliko trudi, da bi dokazal tako možnost in ubežal Bogu. Mnogo pozornosti je zbudila teorija slovečega prirodoslovca Arrhenija, ki ji res ni mogoče odreči neke genijalnosti. Kritiko te teorije nam podaja dr. Prešeren. Z bistro analizo, združeno z natančnim poznavanjem modernega prirodoslovja, nam odkriva bistvene hibe Arrhenijeve teorije. Kar se je zdelo tako genijalno zgrajeno, se pod udarci kritike pokaže za varljivo zgradbo zakritih protislovij.

Ljubeznivi in duhoviti znanec »Časovih« čitatelj prof. dr. Jos. Srebrnič je iz svojega bogatega zgodovinskega znanja zopet izbral jako aktualno tvarino. Že naslov vzbuja pozornost: Zamujeni trenutki v zgodovini slovenskih narodov. Prof. Srebrnič kliče kot zgodovinar: Dosti velikih momentov so slovenski narodi, žal, zamudili. Pozor, da ne zamudimo zopet enega, morda največjega! Nekdaj so bili vladarji državotvoren činitelj, sedaj v dobi demokratizma so narodi. Toda nekdanji ne sami vladarji in ne sedaj narodi sami! Eden najmočnejših državotvornih činiteljev je krščanskim narodom papeštvo. Pisatelj dokazuje iz zgodovine, kako bi bili slovenski narodi ustvarili vso drugo bodočnost, če bi se bili ravnali po tej veliki orientaciji. Kadar so se ravnali, se je obrnila pot kvišku; kadar se niso ravnali, je šlo zopet navzdol — a žal, da je bilo največ takih momentov, ko se niso ravnali. To so zamujeni trenutki in ti so nas dovedli v žalostno sedanost. Svoboda je kakor komet, ki se prikaže, a morda zopet izgine v nedogledno daljo in se vrne kdovekdaj. Zopet je prišel tak trenutek — tudi še dandanes se nam obeta bodočnost le, če bo z nami papeštvo.

Naprodaj je radi pomanjkanja krme

breja krava

in pa 20 mesecev stari

koni

Polzve se v Zgornji šiški 26.

3319

Ceviji iz usnja

iz dobre teletine zmognimi leseni podplati, okovanimi, sposobnimi za popravila. za ženske, moške in otroke.

Velikosti:

26—27	28—30	31—33	34—36
K 18-28	K 22-10	K 25-74	K 28-95
37—39	40—42	43—44	45—46
K 31-71	K 34-01	K 36-31	K 38-6

Pošilja po povnjetju. Zamena dovoljena. Pošiljina in zavojnica K 2 — Razprodane na eno oddajo. Schun-Export, Danzig IV. W. edner Götzel 50, 13-D.

Kakor zanimivo potrdilo te razprave je vest iz zadnjih dni, da hočejo Poljaki svojo novo državo postaviti pod posebno varstvo rimskega papeža.

Nov »Časov« sotrudenik, češki filozof prof. dr. Kratochvil je napisal zanimivo črtico o češkem idealizmu. Sam prvobornik novoidealizma, kaže, kako je samo tu rešitev in napredek češkemu narodu po tej strašni vojski, ki je odkrila, da je bil češki narod izgubil pravo »orientacijo.« Kakor smo zvedeli, bo prof. Kratochvil v »Času« stalno poročal o važnejših čeških kulturnih pojavih.

Prof. dr. A. Pavlica na podlagi dokumentov dokazuje, da je svetovna vojska le strašna kazen za nacionalizem in imperijalizem držav, za tisto Nietzschejevo teorijo, ki pa ni šele od Nietzscheja, da so eni narodi ustvarjeni za gospodstvo (Herrenvolk), drugi pa za tlačanstvo. Na Balkanu je zadel imperijalizem ob imperijalizem, zato pa imamo svetovno vojsko.

Urednik dr. A. Ušeničnik je objavil članek, spisan z koncem l. 1915, v Stürgkhovi dobi, ki ga je tedaj cenzura zabranila. Članek je mirna in stvarna kritika nemške filozofije o vojski, filozofije, ki proslavlja vojsko kot »najvišji pojav življenja«. In l. 1915 »Čas« ni smel pisati, da to ni res.

Ljubitelji francoske literature A. Kopitar poroča o najnovejšem romanu P. Bourgeta »Zmisel smrti«. Zanimiv roman iz sedanjosti svetovne vojske. A. Kopitar je ta roman prevedel na slovenski jezik in ga ponudil »Leonovi družbi«. Ivan Dornik poroča v lepem eseju o najnovejšem pojavu slovenske književnosti o »Deveti deželi«. Predstavlja nam J. Lovrenčiča kot nasprotnika impresionizma in zastopnika ekspresionizma.

Obzornik poroča o Chamberlainovi brošuri zoper demokracijo, o poljski, češki in slovenski književnosti. Zapiski nas seznanjajo z ruskimi boljševiki in menševiki. poročajo o H. Bahrerju življenjski izpovedi, o pruski državni teoriji in še o mnogih drugih aktualnih vprašanjih. Že sam ta oddelek priča o širokem »Časovem« obzorju. Noben slovenski izobraženec ne bi smel pogrešati te revije.

»Čas« je najboljša in najcenejša slovenska revija. Za borih 6 K prejmejo člani »Leonove družbe« razen »Časa« še dve knjigi, eno leposlovno in eno znanstveno.

Dr. X.

„Dom in Svet“.

Slovstvena revija — trideseti letnik.

Prehodna doba vsega našega življenja. Splošno prenovljanje in presnovanje na vseh poljih, kulturne sile ubija ali jih vklepa v jarem vojna. Najboljše moči ginejo v zakopih in bolnišnicah. In v kljub temu čutimo, kako raste iz tega ubijanja vojne, izpod okov verig in jarma nov duh, ki oznanja nova pota, nove duševne smeri, novo življenje.

Zrcalo notranje moči naroda ni politika, ampak kultura naroda, ki se zrcali predvsem v umetnosti. Politični tok se menja, valovi in je več ali manj odvisen od hipnega uspeha in neuspeha, umetniško ustvarjajoča sila našega naroda pa riše trajne sledove, katere ne zabriše čas tako naglo.

Trideseti letnik Dom in Sveta. In kmalu preidemo že v nov letnik. In je v tej naši umetniški reviji veliko, kar nam mora vpliti veliko upanja v našo notranjo silo, našo bodočnost. Urednik Dom in Sveta je dr. Izidor Cankar. Cankar umeva svojo nalogo, da reši kolikor mogoče sil naroda iz splošne poplave vojnega orkana in političnih strasti.

In vendar riše naše slovstvo mogoče še kot nikdar sedanjo vojno dobo, srčno stisko našega naroda. Ali niso fragmenti Franceta S. Finžgarja »Prerokbe zore«, »Kronika gospoda Urbana« živa slika sedanjih dni. Vsaka črka ti govori povest našega trpljenja, naj riše povest sedanjosti ali preteklosti. In kakor smo informirani, pripravlja F. S. Finžgar za prihodnji letnik večje delo, ki bo pravi refleks zunanjih in notranje političnih in socialnih dogodkov naših dni. Z veseljem pričakujemo to delo našega mojstra. Malokdo znata tako zarisati značaje našega ljudstva, kakor Finžgar.

Povest vojne so Ivan Cankarjeve »Podobe iz sanj«, ki so izšle sedaj kot božičen dar »Nove Založbe«. To je Ivan Cankarjevo najboljšo delo. V teh »Podobah iz sanj« se pojavlja Cankar na čisto novi poti. Vsa veličina njegove globoko čuteče, mehke, subtilne duše se odkriva pred nami.

Res mnogovrsten je v Dom in Svetu Ivan Pregelj. Od njegovih nežnih lirčnih pesmi v 7—8 številki Dom in Sveta preko pesmi rapsoda »Od Kranja do Brežic«, »Zahvalna molitev rapsoda«, do balad v prozi in enodejank »Berači«, »Katastrofa« — vse izrazito, originalno. Človek jih ponovno in ponovno čita.

Izredno delo v naši literaturi nam je dovršil dr. Debevec s slovenskim prevodom Dantejeve »Divine Comedie«. Ven-

dar enkrat se nam bo uresničila želja, da bomo imeli Danteja v dobrem slovenskem prevodu. Kdor ve, koliko truda, koliko dela je treba za ta prevod, bo tem bolj vedel ceniti dr. Debeveve zasluge.

Franc Ksaver Meško se je poglobil z legendami v sv. Francišku v čisto novo polje.

In dalje Sardenko, Lovrenčič, Bevk, Velikonja, dr. Lenard, Dornik, Pahor, Plot, Gruden — vsi mladi Dom in Svetovi prijatelji, na katere še veliko zidamo.

Dr. Knific nas vodi po vzhodni Rusiji, Grafenauer, Breznik razpravlja o zgodovini našega slovstva. Vurnik, dr. Mal, Mantuani, Porenta o splošni naši umetnosti. Profesor Omerza pa nas seznaja z rimsko satiro. D. S. ima stalno rubriko v glasbi, dr. Kimovec, Stanko Premrl, Mantuani zasledujejo vsak pojav na glasbenem polju. Marij Kogoj pa nam je podal izvršno genijalno skladbo.

Predvsem pa prednjači Dom in Svet v našem slovstvu z izvrnimi slikami naših umetnikov. Ivan Vurnik, Helena Vurnik, Jakopič, Dolinar, Tratnik, Smrekar, Vavpotič, Kos, Kralj — so naši dragi znanci. Istotako pa ne pozabljaj nas seznanjati z dobrimi reprodukcijami naših klasikov.

V prvi številki letošnjega letnika Dom in Sveta je napisal o priliki tridesetletnega jubileja dr. Krek ranjkemu dr. Francetu Lampetu v spomin besede: Kdor se stara, naj se tudi zaveda, da se z vsakim dnem bliža koncu in da se mora njegova ljubezen do stvari, katero zastopa, meriti samo po tem, koliko jih je vzgojil sposobnih za to, da nadaljujejo njegovo delo. Lepa je bila mladost našega gibanja — toda ne zrimo samo z uspehi, ampak tudi z dvomi in zlostami. — Pokopan je. Ali je z njim pokopan tudi spomin nanj? Ali so z njim pokopane tudi njegove vodilne misli?

Dr. Krek, ki je bil vstvaritelj našega naročnega ideala na političnem polju, je bil tudi duševni oče naše slovstvene revije Dom in Svet. Vsi vemo, ki smo ga bližje poznali, kako je posebno v zadnjih dneh z ljubeznijo zasledoval vsak pokret na slovstvenem polju, kako je ljubil Dom in Svet. In veseli nas dejstvo, da bo posvečena prihodnja Dom in Svetova številka spominu dr. Kreka in bo prinesla tozadevna literarne prispevke iz vrst najboljših naših slovstvenikov.

Dr. Krek je vedel vžgati ognja na vseh poljih in vedel je vzbuditi zanimanje za tisti važen činitelj našega kulturnega življenja: lepo umetnost.

Smelo lahko trdim: Dom in Svet je naša najboljša literarna revija.

Širite Dom in Svet. Sedanji čas zahteva, da si ogrejemo srca v tem času nako-pičenih vojnih dogodkov, razpaljenih strasti in brezmejnega trpljenja, pri vrelcu naših notranjih sil.

—tov—

Opozarjam cenjeno občinstvo, da je dospela večja pošiljatev

ŠIVALNIH STROJEV.

Prosim toraj, kdor je stroj naročil ali se za istega zanimal, da se oglasi čim prej v trgovini

JOS. PETELINCA, LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip šte. 7.

Tovarniška zaloge šivalnih strojev.

Istotam se kupita dve izložbeni omari.

Dobrodoča

gostilna

v jako lepem južnem kraju se radi rodbinskih razmer

prodaja.

Reflektanti naj izvolijo pisati po natančneje podatke pod »Adria 3345« na upravo lista.

Stanovanje

z dvema ali tremi sobami išče mirna stranka. Kdor je odda ali preskrbi, dobi za nagrado drva.

Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod šte. 3355.

Službe išče 54 letni, trezen, zanesljiv, oženjen mož brez otrok, zmožen slovenskega in nemškega jezika, kot

vratar, čuval

ali podobno.

Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod šte. 3343.

Tri ovce z jagneti

se prodajo.

Če mogoče vsaj polovico kupnine v živilh. Več pove upravnishvo »Slovenca« pod šte. 3371.

Iščem mesta

UPRAVITELJA PISARNE

kakega večjega podjetja. Več sem v knjigovodstvu in dopisovanju ter imam dolgoletno prakso. Široko poznanje jezikov.

Ponudbe pod »Dolenjsko 3368« na upravo lista.

Nad 60 zavirkov (rol)

strešnega papirja

(Dachpape) prodam. — Nad 40 zavirkov je novega in okrog 20 rabljenega. — Prodajam tudi 6 let starega

konja

rujave barve z liso na čelu. Konj je bolj težke vrste, zelo dober za vožnjo in ne predrag. Prodajam ga vsled pomanjkanja krme.

LOVRO REBOLJ, KRANJ.

Naprodaj sta

3347

2 kozi

na Sv. Petra cesti hiš. šte. 51.

Njiva

v bližini Ljubljane, se prodaja

Kje, pove iz prijaznosti upravništvo

»Slovenca« pod šte. 3346.

Delavci

dobe takoj stalno delo v stroilni tovarni

SAMSA & CO. v LJUBLJANI,

Metelkova ulica šte. 4. 3326

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino

tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana

ljubljanska industrija probkovich zamaškov.

Cunje,

suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žakljevine, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni

kupuje: E. Kotzbeč, Kranj.

Kdor namerava prodati še kraj

kostanjevega lesa

3263

naj ga takoj ponudi tvrdki

J. POGAČNIK

LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13.

Ročni mlin

za drobljenje, najboljša konstrukcije, dobavlja takoj najceneje po pošti E. Wollsohn, Dunaj II, Obermüllnerstrasse šte. 17.

Kupim trocevno puško

novi ali pa tudi že rabljeno, eventuelno zamenjam za brownig-repetirko, zelo dobro, na 7 strelcev za šibre.

Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 3341.

ZAMENJAM ruski, pristno-astrahanski

kožuh. jopič

za srednjo, vitko postavlo za mast, slanino ali drva.

Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Kožuhočinasti jopič«. 3356

Stalna stranka, brez otrok, išče manjše

moderno stanovanje

Kdor ga preskrbi, dobi nagrado 5 kg čiste svinjske masti ali 150 K. — Ponudbe pod »Moderno stanovanje« na upravništvo »Slovenca«. 3362

Dvonedstropna hiša

gostilna z opravo, deset lepih stanovanj, še šest let davka na Koroškem, prosta, v Beljaku sredi mesta ležeča, se takoj poceni prodaja.

Samo 30.000 kron doplačila treba. — Natančneje podala daje: J. Spitzer, Wels, Grünbachplatz, Zgor. Avstrijsko. 3359

Škornje

še nove, iz predvojnega blaga

ZAMENJAM ZA ŽIVILA.

Naslov pove upravništvo »Slovenca«

pod šte. 3348.

Hišna

marljiva in poštena, vajena tudi otrok, se

čimpreje sprejme.

Predstaviti se treba: Franca Jožela

cesta šte. 16, I. nadstropje. 3352

Trgovski pomočnik

mešane stroke, se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji.

Trgovina barv A. ZANKL sinovi, LJUBLJANA, Resljeva cesta 1. 3350

Naznanjam č. gg. duhovnim sobratom, kakor tudi prijateljem in znancem, da je poklical našega Vsemogočnega 18. decembra opoldne mojo preljubo mater

Marijo Ivančič

v 76. letu njene starosti.

Pogreb se bo vršil 21. decembra predpoldnem na domače pokopališču na Kamnem.

Priporočam jo č. gg. duhovnim sobratom v »Memento«.

Na Kamnem pri Koberidu, 20. decembra 1917.

Josip Ivančič,

župni upravitelj v Šebreljah.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je vsemogočni Bog v Svoji previdnosti k Sebi poklical našo nadvse ljubljeno soprogo oziroma mater, gospo

Marijo Ano Matjan, ro. Šiferer

ki je danes ob pol 3. uri zjutraj po kratki, mučni bolezn v 49. letu mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice bo v ponedeljek, dne 24. decembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Vižmarjih šte. 31 na pokopališču v Št. Vidu nad Ljubljano.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Predrago rajnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Vižmarje, dne 24. decembra 1917.

Manca, Francka, Anica, hčerke.

Josip Matjan, sopro.

Album razrušene Gorice in različne razglednice podrtje Gorice. Velika zaloga umetniških kart za 15—18 in 20 K za 100 komadov. Naročila se prosijo na naslov: **ANTON PFATOT, Gradec, Roseggerhaus**

Vesele božične praznike in srečno novo leto

voščim vsem naročnikom, sorodnikom, prijateljem in znancem na
—: bojnem polju. —:

Ivan Ramovš

čevljar,

3339

MOSTE PRI LJUBLJANI.

Razpisuje se mesto

vodja

Dobrodelne pisarne

Zahteva se popolna zmožnost koncepta v slovenščini in nemščini. Želi se tudi znanje hrvaščine. Plača po dogovoru.

Ponudbe Dobrodelni pisarni, Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 35. 3354

Dobri brivski in lasestrižni aparati

La britev iz srebro-jekla K 350, 4, 5; varnostni brivski aparati, poniklani K 3, 5, zn. »Perlekte« s 6 rezili K 16, 21; dvo ez. rez. rezila tucat K 5, 6. Ia lasestrižni aparati K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založnik **JAN KONRAD**, izvozna trdka, Brůx št. 1755, Češko. 111

Framydol je sredstvo za pomlajevanje las, ki rdeče, sive in sive lase in brade za trajno temno obarva. 1 steklenica s poštno vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči bleda lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštno vred K 2-45. Povzetje 25 vinarjev več. Naslov za naročila: **JAN GROICH, drožerija pri angelu, Brno 043, Morava.**

Srbečico, lišaja

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. »rujavo mazilo«. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 2-30 veliki K 4— porcija za rodbino K 11—. Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri zlatem jelu, Ljubljana, Marjita trg. 1520**

Kupim

KEMIKALIJE IN DIŠAVE
v vsaki (tudi majhni) množini

Selek — orange . . . po K	90—	za kg
Gumi arabicum . . . » »	35—	» »
Kafro v kosih . . . » »	80—	» »
Žveplo . . . » »	24—	» »
Salmijek v kosih . . . » »	18—	» »
Popr, črn, cel . . . » »	110—	» »
» bel, » » » »	110—	» »
Piment, cel . . . » »	50—	» »
Cimet, cel . . . » »	45—	» »
Orešek, olupljen . . . » »	45—	» »
Nageljeve žrebice . . . » »	54—	» »
Kumna, nizozemsko . . . » »	50—	» »
Majaron . . . » » » »	60—	» »

JURIJ FALUDI, BUDAPEST,

V. Lipot-Körut 12.

Naslov za brzojavke: Indikator, Budapest.

3349

Jabolka

- suho sadje vseh vrst,
- suhe gobe,
- sode od vina, sadjevca in žganja,
- steklenice in
- zamaške

3197

kupi vsako množino in prosi ponudbe
A. OSET, pošta GUŠTANJ, KOROŠKO.

Zahvala.

Vsem onim, ki so ob nenadomestni izgubi naše preblage, iskrenoljubljene, nepozabne tete, sestre in svakinje, gospe

Franje Sirnikove roj. Krečar

z nami sočustvovali, se najiskrenejše zahvaljujemo.

Še prav posebno smo pa hvaležni prečastitemu gospodu Janko Bartetu, našemu ljubljenu domačemu župniku, ki je skrajno požrtvovalno na željo rajne in tudi v globoki zavesti svoje resne dušnopastirske dolžnosti naši predragi rajnici nešteto krat stal na strani, tolažeč jo v njeni mučeniški dolgotrajni bolezni z odrešeniškimi nauki Kristusovimi.

Nadalje se najiskrenejše zahvaljujemo častiti sestri Mariji Papež, ki je z blagohotnim dovoljenjem predstojništva hiralnice sv. Jožefa preblagi rajnici v njeni dolgotrajni mučni bolezni s pravo krščansko ljubeznijo lajšala leta božje preizkušnje.

Hvaležni smo nadalje darovateljem vencev ter slav. pevskemu društvu »Slavec«, ki je svojo podporno članico z dvema žalostinkama počastilo na njenem zadnjem potu, in se končno iz srca zahvaljujemo vsem udeležencem pogreba, prav posebno še preč. g. Janko Jovanu, ravnatelju Žitnoprometnega zavoda, ki so drago nam nepozabno spremili k večnemu počitku.

Vsem Bog plačaj!

ZALUJOČI OSTALI.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale dne 29. decembra pri sv. Jakobu in dne 31. decembra pri sv. Petru, obakrat ob 7. uri zjutraj.

Tužnim srcem naznanjamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov, da nam je naša ljubljena, predraga mati, gospa

Josipina Vičič

posestnica

v soboto, dne 22. t. m. ob pol 12. uri dopoldne, previdena s tolažili sv. vere bogu udano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši dne 24. decembra 1917 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi.

Postojna, dne 22. decembra 1917.

Ana Stegu, Leopoldina Schegula, Amalija Vičič, Toni Dev, hčere.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljene sin oziroma brat, gospod

Franc Lončar

enoletni prostovoljec korporala

dne 18. t. m. po kratki a mučni bolezni v 20. letu starosti v Feldkirchu (Vorarlberg), previden s tolažili sv. vere umrl.

Pogreb predragega rajnika se vrši dne 20. t. m. na pokopališče v Feldkirchu. Svete maše zadušnice se bodo darovale v kapiteljski in frančiškanski cerkvi v Novem mestu.

Za izraze sočutja se zahvaljujejo žalujoči ostali.

V Novem mestu, dne 20. decembra 1917.

Ivan Lončar,

c. kr. višji finančni svetnik — oče.

Leopoldina Lončar,

mati.

Olga in Marija,
sestri.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljene sin oziroma brat, gospod

Vinko Jenko

pri c. in kr. polj. havb. polku

padel na italijanskem bojišču dne 6. decembra 1917 zadet od sovražne mine v cvetju svoje mladosti, v 26. letu.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Gorenja vas, dne 22. decembra 1917.

Lovrenc in Marija Jenko,
starši.

Jurij, Lovrenc, Josip,
bratje.

Frančiška, Mici,
sestri.

NOVOST.

Preselim se s svojo trgovino iz Ajdovščine

v Gorico
v Gledališko ulico šte. 6.

Priporočam se za obilni obisk slavnemu občinstvu Gorice in okolice. Potrudil se bodem, kar je v moji moči, da bodem postregel z živili in najnižjo ceno in točno postrežbo. Na veselo svidenje **1. JANUARJA V GORICI!**

—: Voščim vsem veselo, srečno novo leto! —:

3360

JAKOB STARC, trgovec.

Cudovito ceno!

20 vinarjev stane 1 kg perila

da se opere čisto in belo kot sneg skoro brez truda in z jamčeno brez škode le s „Tow-Tow“ prima pralno pasto in splošnim čistilnim sredstvom! S „Tow-Tow“ pasto se pere perilo, čisti vsakovrstna posoda in snazi pod itd. brez dodatka mila, sode, luga itd. „Tow-Tow“ sam se more takoj rabiti! „Tow-Tow“ splošno rabijo ter je postal že priljubljeno pralno in čistilno sredstvo, ker je najboljši in najcenejši; manjkati bi ne smel v nobenem gospodinjstvu, bolnišnici, samostanu, sirotišnici, hotelu, sanatoriju, restavrantu, konzumnem društvu itd.

„Tow-Tow“ je masčobe prosta kemična sestavina, brez ila in klorovega apna.

„Tow-Tow“ ne konkurira z vsemi obstoječimi ponaredbami nadomestil za pranje v ceni, pač pa po nedosežni in neprekosni snažilni moči!! Poštini zabojček

„Tow-Tow“ 5 kg (brutto) za 20 K zadostuje popolnoma, da se čisto belo opere 70—80 kg perila. Zaboj 10 kg

„Tow-Tow“ za 37 K za okoli 150—160 kg in zaboj 20 kg za 70 K za 300—350 kg perila.

Pošilja se prosto vozine in zaboja po povzetju. Razdajalci dobé primeren popust! Izurjeni zastopniki se povsod iščejo proti prelozi. — Pišite še danes na Tow-Tow-tovarno: Márton Rubinstein & Söhne, A. G., Makó št. 62, Ogrsko. Uporabna navodila, zelo preprosta, se prilože vsakemu računú. Dopisuje se le v nemškem jeziku.

Cenjenim naročnikom!

Kakor vsi drugi časopisi, ki so tekom sedanjega vojske deloma že večkrat dvignili naročnino, smo prisiljeni tudi pri »Slovenecu« vnovič storiti ta neprijetni korak, ako nečemo priti v položaj, ki nam sploh onemogoči izdajanje časopisa.

Z nižje navedeno novo ceno seveda niti z daleka ne bo izravnana ogromna razlika pri cenah za nabavo papirja, barve in drugih potrebščin. Vojske nikakor ne bomo mogli dati, če ne bomo imeli potrebnih tiskarskih materialov, se pa tako hitro dvigajo, da so pri nekaterih predmetih že dosegle 1000 % poviška. Vnovič zvišana naročnina seveda ne bo mogla zamašiti te ogromne vrzeli, marveč bo le nekoliko pripomogla, da bo mogoče izogniti se vsaj največjemu primanjkljaju.

Počeni s 1. januarjem 1918 veljajo torej za dnevnik »Slovenec« naslednje nove cene:

po pošti:

za celo leto	K 36—
„ pol leta	„ 18—
„ četrt leta	„ 9—
„ en mesec	„ 3—

v Ljubljani na dom:

za celo leto	K 32—
„ pol leta	„ 16—
„ četrt leta	„ 8—
„ en mesec	„ 2-70

v upravnistvu za en mesec 2-50

za Nemčijo celoletno 40—

„ ostalo inozemstvo celoletno 46—

Sobotna izdaja celoletno 8—

posamezna številka velja 14 vinarjev.

Kdor izmed cenj. naročnikov je medtem že obnovil delno ali celo naročnino za leto 1918., naj nam razliko dopošlje po položnici.

Znižanih naročnin ne moremo nikomur dovoljevati.

Trdno smo uverjeni, da bodo cenj. naročniki znali v polni meri vpoštevati sedanji skrajno neugodni položaj svojega dnevnika in nam ostali zvesti tudi v bodoče.

Naročajte in širite naše liste:

Dom in Svet, letno	14 K	za dijake	10 K
Čas	6 K	„	6 K
Mentor	4 K	„	2 K
Mladost	5 K	„	4 K
Ilustr. Glasnik	12 K	„	10 K
Bogoljub	4 K	„	4 K
Zlata Doba	4 K	„	3 K
Slov. Učitelj	5 K	„	5 K
Vrtec	7 K	„	7 K
Angelček	1-50 K	„	1-50 K
Naša Moč	4 K	„	4 K

Slovenski otroci trkajo na duri miru.

Spisal Ivan Baloh.

Na božični večer prvega vojnega leta je ležala na moji pisalni mizi čudna fotografija. Naslikanih je bilo pet oseb. Spodaj trije otroci, eden manjši kot drugi; vsi lepo črno oblečeni. Zada za njimi je bila mati in poleg nje sestra, tudi obe v črno oblečeni, obe vdovi. Ena je bila na drugo naslonjena, kot bi pričakovala druga od druge tolažbe.

Tedaj mi je v duhu nehote stopil pred oči tale prizor:

V frančiškanski cerkvi je pred menoj stal mlad par.

Vprašal sem kratko: Ivan, hočeš vzeti v zakon tukaj pričujočo...?

In po tisti temni, čarobni kapeli, v kateri je bilo že toliko prošelj uslišanih in neuslišanih, v kateri se je potulo že toliko odkritosrčnih, a skritih solz, v kateri se je sklenila marsikatera roka k molitvi, ker se je drugodi bala solnca, tam — je takrat zadonel na moje vprašanje krepak: da.

Isto je odgovorila nevesta krepko tako, da bi človek mislil, da tega zakona ne razdene na svetu nobena moč.

Od tedaj nisem videl nikogar več, ne mladega ženina, ne cvetoče neveste, še manj — nedolžnih otrok.

Še le, ko je padalo jesensko listje prvega vojnega leta in so preroki naznanjevali o božiču angela miru, tedaj sem prejel poročilo: Ivan je utonil v Drini in zapustil mene in tri sirote: Ivančka, Franco in Pepco.

Milo se mi je storilo in pogledal sem obe žalostni materi in videl celo v očeh sirot podobo očeta in bral njegovo vprašanje: Zakaj ste vzeli očeta?

Tedaj sem vzel pero in napisal: Slovenski otroci trkajo na duri miru. Prišel je list, a — bela je bila cela stran.

Vprašam urednika: Kje je rokopis? In prejmem odgovor: Vse zaplenjeno, o miru ne smemo pisati.

Odložil sem pero za božični večer drugega in tretjega bojnega leta. Bilo je še premalo sirot. —

Na moji steni visijo črne osmrtnice v črnem okviru. Ne vem, zakaj sem imel pred takim črnim listom že od nekdaj nek poseben strah. Spominjam se le, da so se ga tudi že v davnih letih posebno ogibale ljubljanske gospodinje in da si niso pustile v tak papir ničesar zaviti od kmetic, ki niso morda znale in vedele, kaj pomenijo parte. Saj papir je — nedolžen. Ampak jaz sem si ohranil izmed mnogih samo — enega. Priprosti je, kot vsi drugi. Človek ga prečita od začetka: S tužnim srcem — do žalujočih ostalih — do konca. In navadi se. —

Slikar-umetnik je napravil mojim partom skrivnostni okvir. Na priprostem lesu so naslikani v štirih oglih: meč, mrtvaška kosa, trnjega krona in aspergil. Vse pa ovija v nerazvežljivi ljubezni lavor in trnje. —

Pravi simbol njegovega življenja. Bil je mladenič, ponos staršev, vasi in sosese, bil gospodar in mož, ki nam jih redko daje nebo.

In padel je! Ne, ni! In vendar! Na tistem usodnem potu iz Galicije se je ponesrečil in privlekel se domu — umret. Ob dnevu, ko je vstal Gospod iz groba in vse napolnil z brezmejno radostjo, je legla žalost z vso težo na domačo hišo. Samo en žarek je bil svetel — da je junak umrl doma.

Na partu pa sem bral zopet imena: Mici, Anica, Žanček.

In vzdihnil sem: Ali jih ni še dosti? Ne! Na črnem partu je bil podpisani brat Anton, na bojnem polju.

Čez nekaj časa pa je bilo čitati v dnevnih novicah z drobnimi črkami, da je padel tudi ta Anton in da je pred njim padel že njegov brat. Torej manj — žalujočih ostalih. —

V mojem albumu sta dve sliki in vsaka ima svoje ime in vsaka svoj — črni križ.

Ko je padel drugi, so izrazile vso bolešč besede: Se se niso posušile solze za našim prvim sinom, že je padel drugi.

In podpisan je bil le še — najmlajši.

K meni je prisopla blede žena ter s strahom povedala, da je njen mož v sled bolezni dobljenih v vojni umrl v bolnišnici. Zapustil je šest otrok. Goto-vosti nobene. Le slišala je tako. Ampak že več kot dve leti ni nobenega glasu od njega. Torej?

In v duhu so šli pred menoj vsi otroci in bratje in sirote: Ivanček, Francka, Pepca, Mici, Anica, Žanček in Vladko...

Ne, ne morem več naprej, ker jih je preveč. —

Končam tako, kot sem končal leta 1914: Na nebeške duri so potrkali otroci. Bilo jih je nešteto. Zarana jutraj, zgodaj, kot nobeni drugi so prišli. Sramežljivo in boječe kakor sužnji so se bližali kraljevim dvorom. Še nobenim niso solnčni žarki tako ljubko sijali, kakor tem. Plaho so potrkali, proseč sprejema: »Kdo je zunaj?« zaslišal se je resen, moški glas.

»Slovenski otroci.«

»Tako? Lepo od vas«, je dejal glas angelski.

»Slišali smo že marsikaj lepega od vas.«

»Kaj bi radi?«

»Radi bi šli k naši Materi, k Materi — Miru. Mnogi nimamo ne očeta, ne matere več.«

»Le vstopite!«

In vstopili so v rajske dvore. Obmolnili so vsi in ostrmeli.

Tam na zlatem prestolu je sedela Kraljica. Nebeško mil je bil njen obraz. Nagnila se je, kot bi hotela vse objeti v svoje materno naročje.

In otroci so bili veseli. In molili so in peli in — veselja jokali, ko so slišali Materin glas:

»Vi ste moji otroci, vaša prošnja bo uslišana. Nesite pozdrav vaši in moji domovini!« —

In otroci so zapeli: Slava Bogu na višavah — in angelci nebeški so se jim pridružili.

Iz nebeških višav je priplul bel golobček z oljkovo vejico v kljunčku ter spremil otroke do nebeških vrat. —

Občutljivost današnjega sveta.

Če bi mi bil kdo kdaj rekel, da se Evropejec praska, kadar Kitajca srbi, bi se mu bil smejal v obraz. In vendar je tako, tako tesno smo zvezani drug z drugim, tako majhna je naša zemlja, da noben pojav na enem koncu ne ostane brez vpliva na drugem.

Že starim špartancem ni bilo všeč, če je na južnem Ruskem preveč deževalo. Kajti tedaj je bilo tam dosti žita, Atenec je šel ponj in ni hotel kupiti špartanskega preostanka iz Mesinije. Dež na južnem Ruskem je povzročil vojsko med Atenci in Špartanci, imenujemo jo peloponeško. Ni se končala prej, dokler niso Atenci obljubili, da bodo kupovali mesečno žito, za drag denar seveda.

Vse to je pa le malenkostno v primeru z današnjim časom.

Ko je izbruhnila enkrat vojska med republikama Čile in Bolivija, se je praskal nemški kmet za ušesi. Zakaj? Čile ima v svojem severu v puščavi Atacama vse polno solitra, ki so ga rabili Nemci za gnojila. Ker je navalila Bolivija na Atacama, je dovoz solitra prenehal in nemški kmet je klet.

Izbruhnili so nemiri v brazilski državi Amazonas in cene avtomobilov in kolesom-biciklov so poskočile. Vse je bilo hudo, cela Evropa. Zakaj? V Amazonas in sosednji Para dobimo najboljši kavčuk sveta in največ ga je tam. Vsled nemirov je ostal kavčuk doma, naši kolesarji so se čudili, pa niso vedeli čemu.

Vsakomur skoro je še v spominu burska vojska, cene zlata je bila takrat visoka kakor malokdaj, svetovni trg je precej očitno trepetal. V onih državah tam deli je največ zlata, vsled vojske je produkcija prenehala.

Mir, ki ga bomo enkrat sklenili tukaj v Evropi, bo splaval s svojim vplivom na poljane severoameriške Unije in se od tam zopet zazibal nazaj v Evropo v naše žepe. Med vojsko je produkcija bombaža v Indiji popolnoma prenehala, povečala se je pa ona v Uniji. To sta pa glavni dve dobaviteljici tega blaga. V Uniji ga je danes nakopičeno za preskrbo celega sveta.

Mislili so, da bo vojske kmalu konec in da se ga bodo hitro znebili. Prišlo je drugače; zato so tudi tam opustili te nasade. Sedaj bo pa v tem oziru za naše žepe zelo odločilno, ali sklenemo mir spomladi, poleti ali jeseni. Marikdo se smeja. Pa nima prav. Zakaj? Bombaž sadijo jeseni. Če sklenemo mir spomladi ali jeseni, bodo ameriški farmerji jeseni bombaž zopet sadili, vedoč, da ga bodo lahko prodali. In prihodnje leto bi cene padle. Če pa sklenemo mir v pozni jeseni, bi morali farmerji čakati z nasadom do prihodnje jeseni, in nižja cena bi se poznala šele dve leti po sklenjenem miru.

Le malo so govorili o miru z Rusijo in že je padla cena čaja. Čaj pride iz Kitajske in Japonske, gre preko Rusije ali pa po morju. Na meji Kitaja in Sibirije so ga nagromadene velikanske množine. Dosti se ga je že skvarilo. Ruski trgovci so imeli še stare zaloge, v osrednjo Evropo ga pa niso mogli prodati. Zato leži tam. Mir ga bo spravil naprej, pocieni ga bomo dobili mi, oddahnil se bo kitajski kmet. Ta je prav gotovo za mir, vsaj v okrajih čaja.

Če v Avstraliji dežuje, je sušno pri nas poceni, skrbnim materam ni treba gledati na vsak groš. To je pa vendar malo preveč, si bo kdo mislil. Pa spet nima prav. Zakaj? V Argentini in Avstraliji je največ ovac na svetu, Avstralija določa volni ceno. Ovce redijo tam samo zaradi volne. Če torej dežuje, se stepe pokrijejo s travo, število ovac raste — prim. l. 1890 100 milijonov ovac, pridejo suha leta, l. 1900 samo 52 milijonov, pridejo mokra leta, sedaj zopet 106 —. Če pa raste število ovac, je več volne in sušno je cenejša. Avstralski dež pride potem telegramom iz Adelaide v London in od tam k nam, v denarnico marsikateri skrbne gospodinje na Kranjskem ali tod okoli.

Pa naj še kdo reče, da se Evropejec ne praska, če Kitajca srbi. Prihodnjič pa še kaj, če koga to zanima.

Vremenske pošlaje v armadi.

Komaj bo marsikomu znano, da so današnjim armadam poleg mnogih drugih posebnih čet pridružene tudi vremenske opazovalnice. Klimatologiji, tej interesantni vedi, s katero se dandanes mora resno računati, služijo podatki naših postaj le indirektno; ni naša naloga se pečati s proučevanjem klime. To je specijalen študij le nekaterih gospodov, katerih življenje je polno razočaranj. Širša javnost z malimi izjemami turistov se navadno ne meni dosti za znanstvene vremenslovne razprave in preiskave, ne briga se dosti za svari meteorologov, ki z veliko verjetnostjo napovedujejo vremenske katastrofe ob tem času, na tem ali onem kraju. Le iz dolgočasje ali iz zadrege, kakor sodi naš Prešeren, se govori o vremenu.

Kdor govoriti kaj ne ve, ta vreme hval' al' toži...

Po tej sodbi posebno armada ne potrebuje vremenskih prorokov, vsakovrstnega posla je vedno dovolj. Vojaki dalje ne delajo sprehodov samo ob lepem vremenu, trde pohode je treba napraviti ob vsakem letnem času pri vseh vremenskih težakah in ovirah. Ne bo torej presenetljivo dejstvo, če se v zgodovini mnogokrat navaja-

jo dež, vihar, toča, snežni zameti, mraz, vročina itd. kot faktorji, ki imajo na vesti velikanske izgube in strašne polome celih armad. Ni nam treba segati v Napoleonove čase, primerov imamo dovolj v svetovni vojni, ki so uradno dokumentirani v Cadornovih poročilih; umirovljeni vojskovodja pač ni računil z vremenom, dasi je zaslužen dobl naslov vremenskega proroka.

Vremenske opazovalnice na bojnem polju so zahteva moderne strategije. Odkar je uvedeno v armado zrakoplovstvo, odkar se napada s strupenimi plini, ne more armada ostati brez vremenskih opazovalnic. Naloga teh je velika in odgovorna, zahteva zanesljivosti in tenkovestnosti.

Vremenske štabije so samostojna formacija, na bojnem polju so pridružene posameznim letalskim oddelkom, za katere je treba tudi največ delati. Letalci morajo biti pred vsakim poletom poučeni o razmerah v zraku; za podatke skrbi vremenska opazovalnica. Smer, hitrost, stalnost vetra v različnih plasteh do 7000 m ugotoviti, je naloga vremenske opazovalnice. V to svrhu služijo sledeče priprave: Balon iz kavčuka ali papirja napolnjen z vodikom se izpusti v zrak. Balon se dvigne vsako minuto določeno število metrov. S posebnim dalnoglodom imenovanim teodolit, ki ima v 360° uravnane svetovne strani (ozimut) in skalo z višinskimi koti, se »pilot« zasleduje. Pri vsaki minuti se zabeleži azimut in kot, pod katerim se balon vidi. Zasledovanje traja ob jasnem, čistem nebu 30 do 60 minut. Iz navedenih podatkov se na tabelah poišče pot, ki jo balon napravi od minute do minute vsled sile vetra. Radi preglednosti in določitve smeri se cela krivulja nariše v primernem merilu na diagram. Hitrost in smer balona je hitrost in smer vetra. Velike, da največje važnosti je stalnost vetra. Tudi v vetru s hitrostjo 15—20 m aeroplan lahko plove, če veter vleče stalno z isto hitrostjo. Ne zgodi se pa redko, da prihaja veter sunkoma s strani ali z vrha. Ti sunki (Böen) tvorijo veliko nevarnost za zrakoplovce, stabilen položaj aeroplana se ruši in nesreča ni izključena. Na te pojave morajo biti zrakoplovci še prav posebno opozorjeni in v takem slučaju izda vremenska opazovalnica neugodno poročilo za polete. Vremenske opazovalnice imajo v posameznih oddelkih fronte svoje podružnice, ki ji vsak čas lahko na zahtevo poročajo o ugodnosti razgleda za foto-polete, o višočini oblakov in o pokritju neba. Iste podružnice imajo opozoriti dostojna mesta na ugodne prilike za plinove napade. Slednjič mora vremenska opazovalnica po svojih lokalnih prognozah svariti na nevarnost lavin in zbirati meteorološka opazovanja, ki se na višjih mestih znanstveno predelavajo in tvorijo dobre vire za klimo posameznih dežel.

Fil. Kavčič.

Ženski vestnik.

Osvoboditev — zaslužnjev. Rusi so povsod, kamorkoli so bili prišli, prepovedali prodajo vseh alkoholnih pijač. Tako tudi v vzhodni Galiciji in Bukovini. Vsak prestopnik alkoholne prepovedi so ostro kaznovali. Hočeš-nečeš so se morali ljudje navaditi na abstinenco, ki je vsem izborna teknila. Po družinah se je naselil mir in pretepi in podobna kaznjiva dejanja so malone izginila. Kdor se je po 14 mesecih ruske invazije vrnil v osvobodene kraje, prebivalstva ni več prepoznal, tako se je telesno in duševno pomladilo. Žal, da je po odhodu Rusov nad tamošnjim ljudstvom zopet zavladalo žganje: otvarja se krčma za krčmo in po oduševskih cenah se prodaja ostudna pijača.

Odsek za zatiranje javne nenravnosti je ustanovilo mestno skrbstvo v Bielefeldu na Nemskem. Odsek ima namen, izvrševati varnostno nadzorstvo nad osebami, ki so bile radi javne nenravnosti prvič kaznovane, kakor tudi takimi, ki so v nevarnosti, da se udajo temu zlu. Odseku načeluje mestna oskrbnica, razen tega so v njem štiri žene, ki jih je izbral magistrat. Večje število pomožnih delavnic moči sodeluje prostovoljno.

Pasivno volilno pravico za mesta in občine dobijo po novi ustavi ženske na Holandskem. Uvedli so tudi propore. Nove volitve se vrše spomladi 1918.

Dobra misel. »Z. S.« priobčuje članek »O učiteljicah«, v katerem je govora tudi o sedanjih težavah s prehrano. Pisateljica pravi, da morajo učiteljice gledati, da si kolikor mogoče same pomagajo, ter nadaljuje: Znano nam je, da je tudi med učiteljicami takih, ki so se prilagodile razmeram svoje okolice na deželi ter si osnovali malo gospodarstvo, in se te daj najbolje izhajajo. Seveda to ni povsod mogoče, a želeli bi bilo, da bi bilo po naših vaseh čim več takih učiteljic, ki bi pred ljudstvom pokazale svoje zanimanje za kmetsko delo in svojo ljubezen do zemlje — te naše matere-hranilnice.

Spoznajmo se! V »Ženskem Svijetu« piše Elza Došen o Ličanki: »Lika je gola in kamenita in tisto malo zemlje ne daje dovolj hrane in zaslužka niti v mirnem času. Zato močnejši možje in sinovi večinoma odhajajo v Ameriko in ostajajo tamkaj po deset in deset let. Zena ostane s starci in otroci sama doma ter opravlja vse žensko in moško delo. Seka in vozi drva z Velebita, orje, koplje, kosí, mane žito — nadomestuje moškega. Ta vojna je pobrala še tisto malo moških, ki so se nahajali pred vojno doma, toda kakega zastaja v gospodarstvu. Lika ne opazi; nasprotno bi rekel, da se tisto malo zemlje in živinice še bolj ljubkuje in miluje nego v miru. Zena dela, se trudi in muči, trpi telesno in duševno, a vendar je slejkoprej ponosna in močna. Njeno veliko duševno moč opažajo šele sedaj, ko jih je na tisoče, ki so ostale brez sinov in mož; v času spom-

njanja se pač udaja najgloblji žalosti, solzam in tožbam, a ko jo kličejo vsakdanje dolžnosti, se pretvori takorekoč v trdi kamen in dolžnost je, tako se ti zdi, več nego tuga. Niso redki slučaj, da je bila mati dvanajstih sinov, vsi močni kakor skalovje, v katerem so se rodili. Niso redki slučaj, ko so za časa te vojne tudi najštevilnejše družine ostale brez moškega; žena tu nadomestuje moža in sinove v vsakdanjih skrbih je ne zgrudi ne žalost ne delo. Močna je in stanovitna kakor kamen okoli nje, ki ga glojeta čas in voda, puščata v njem svoje sledove, a ga izlepa ne zlomita. Poleg vsega tega težaškega posla pa najde naša žena še čas za ročno delo, v katerem zna svoje znanje v barvah in izvršitvi razviti do najlepše umetnosti. Ni je hiše, ki ne bi imela vsaj po dve ovčici, a nekatere jih imajo do petdeset. Žena striže ovce in stroji volno. Preslica in statve so ji — ponos. Nato pisateljica podrobno opisuje posamezne kose moške in ženske narodne obleke, ki vso izdelujejo ženske doma. Vendar ženstvo čimdalje bolj opušča narodno nošo. Le znane »liške torbice«, pokrivala za zimo, »biljci«, »šarenice« — preproge za postelje, stene in tla, odeje in rjuhe (ponjave) so še vedno v polni veljavi. Članek zaključuje: To je blede slika »liške žene«, žene ponosa in moči, vrle in gospodarne. Lika je odnekaj dajala domovini najboljše sinove, vzgojene prečesto v največjem siromaštvu, s trudom, požrtvovalnostjo in ljubeznijo majke, liške žene, ki je tudi danes, tekom te strašne vojne v vsej svoji veličini zaslužila, da se pred njo — sname klobuk.

Hrvatska narodna umetnost. Kakor znano, so hrvatske žene prave umetnice v vezenju, tkanju, izdelovanju preprog in čipk, moški pa v lesorezbi in slikanju bučk. Le žal, da se ta umetnost pod vplivom časa čimdalje bolj gubi. Za ohranitev in prospah hrvatske domače industrije se je doslej še malo storilo: Ustanovljeni sta v to svrhu dve zadrugi, ena v Petrinji, druga v Zagrebu. Prirejata in udeležujeta se razstav, večjega delokroga si pa še nista zasnovali. Največ je menda storila v tem oziru tvrdka S. Berger v Zagrebu. Za bodočnost pa ima zagrebska »Udruga za učevanje in promicanje hrv. pučke umjetnosti« velike načrte. S pomočjo ljudskošolskih učiteljic in učiteljev hoče izolati in organizirati najmanj 30.000 narodnih vezilj, tkalk, preprogaric in čipkaric ter lesorezcev in slikarjev na bučke. Ti domači umetniki bodo pozimi zaslužili do 10 milijonov kron. Ta načrt se bo dal uresničiti seveda le z izdatno vladno podporo. A ni najmanjšega dvoma, da so izdelki hrvatske narodne umetnosti tako lepi in lastnega čara, da si bodo ob spretni izpeljavi zlasti tudi trgovske akcije na mah priborili svetovni trg.

Vinski kamen,
suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah **veletrgovina**
Anton Kolenc, Celje. 1854 (1)

I. Wanek

krznar 2961
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19
kupi vse vrste
kože divjačine,
lisic, kun itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Izgubljena je
vsaka beseda, če tarnate, da ne veste, kaj bi darovali svojcem za božične praznike. Oglejte si v moji zlatarski delavnici razne nakite, krasne briljantne prstane, uhane, broške, verižice, ure v vseh dragih kovinah najboljših znamk, nadalje prilžnostni nakup vsakovrstnih draguljev, med drugimi

18 karat. antik. broška, posejana z briljanti, fino beneško delo iz 14. stoletja

Naročila na nova dela se izvrše točno in nadvse solidno. 3285
ALOJZIJ FUCHS, zlatar,
LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 6.

Kupim večje posestvo

z dobrimi travniki in gozdovi na južnem Štajerskem (najraje v Savinski dolini) in prosim ponudbe s podrobnim opisom. — Naslov pove »Uprava Slovenca« pod št. 2922.

**Glasovirje,
planine
harmonije in
orhestrijone**

**S. Kmetetz
Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.**

124

METAX

avstrijska žarnica

avstrijsko delo!!!

**Tvrdba
F. CUDEN
v Ljubljani,
Prešernova ul. št. 1.**

Priporoča še svojo
**veliko zalogo ur, zlatnine in
srebrnine. Kupuje
staro zlato in srebro
in vzame po visokih cenah v zameno.**
Naznanja, da cenikov za leto 1918 ne more razpošiljati, ker istega blaga po vzorcih ni. Izvolite se osebno ogledati in potrebno preskrbeti, kolikor časa še zaloga traja.

**Vojno-posojilno
zavarovanje**

Opozarjamo slavno
občinstvo še sedaj na

**vojno-
posojilno
zavarovanje**

Nižje-avstrijske deželne zavarovalnice

Kranjska deželna podružnica
Ljubljana, Marije Terezije cesta 12.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst	rokavic	čepic	briljantne
port	ovojnih gamaš	znakov	puhra
portopejev	usnjenih gamaš	rož za čep'ce	instrumentov za
med. obvez	vojaškega sukna	ovratnikov	nohe
redov	egal. sukna	vseh toaletnih in	parfumov
sabelj	gumbov vseh vrst	galanterijskih	ogledal
bajonetov	in pritlikin	predmetov	brivskih aparatov
mečev	izgotovlj. uniform	glavnikov	potnih
kupel	dežnih plaščev	krtac	necessairejev
pasov	kožuhastih vreč	mila	ročnih kovčkov
čepic	kožuhov vseh vrst	zobne paste	velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER
Ljubljana, Stari trg 8.

3133

BOŽIČ, krasni praznik požrtvovalne ljubezni je tu! Težki čas, ki postavlja vsako posamezno življenje v službo za celokupnost, naj dá tudi naši ljubezni in darežljivosti pravo smer.

Naše veselje in naša žalost je tesno spojena z usodo domovine. Srečo in bodočnost naših otrok pa zagotovi sijajni uspeh

VII. vojnega posojila

Le-to naj premisli vsakdo pri izbiranju

božičnih daril

Na božični dan izpolnimo svojo dolžnost napram domovini, poskrbimo za svoje drage

z zavarovanjem na vojno posojilo.

Da zagotovite svojim otrokom brez vsakega daljnega plačevanja stroške za učenje ali oskrbo, plačate enkrat za vselej za vsakih K 100— nominala VII. vojnega posojila

za zavarovanje na 10 let	K 59-13
» » » 12 »	» 53-73
» » » 15 »	» 46-34
» » » 16 »	» 43-76
» » » 18 »	» 39-71
» » » 20 »	» 35-67

To je pač najboljša in najumestnejše darilo, ki ga more zamisliti požrtvovalnost in skrb za bodočnost.

Časi so resni in veliki! Dnevi odločitve se bližajo. Skozi oblake težke sedanosti se blišči toli zaželeni mir! Naj prinese božični dnevi vsem srečo in blagostanje, naj užgo v srcih otrok, za katerih bodočnost in svobodo se bojujemo, ljubezen do domovine za vse čase!

**C. KR. AVSTRIJSKI VOJAŠKI ZAKLAD ZA VDOVE
:: :: IN SIROTE, ZAVAROVALNI ODDELEK. :: ::**

Zavarovanja se sklepajo na temelju pogodbe pri c. kr. priv. življenjski zavarovalnici **AVSTRIJSKI FENIKS** na Dunaju.

Pojasnila dajejo in predloge sprejemajo: **deželna poslovalnica c. kr. avstr. vojaškega zaklada za vdove in sirote, zavarovalni oddelek, Ljubljana, Frančevo nabrežje 1,** vse okrajne poslovalnice in njihpooblaščencl.
Na pismeno zahtevo Vas obišče pooblaščenl. zastopnik našega zavoda.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljše.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

Srečno novo leto!

kličem vsem cenj. gostom, prijateljem in znancem ter
se priporočam za nadaljni obilni obisk

Fran Krvarič s soprogo

Restavracija „PERLES“ zraven glavne pošte.

Vsem svojim obiskovalcem, prodajalcem
in kupovalcem želim

V mestu našem in na vasi
Ljudi je mnogo, ki včasih
Starine radi bi prodali
A ne vedo, kam bi se podali.
Naj meni pošljejo naslove
Pogledat pridek na domov!

**srečno
novo leto!**

se priporočam

Albert Drganc, brivec

Ljubljana, Frančiškanska ulica.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem cenj. odjemalcem

T. Mencinger, Ljubljana.

Vsem cenjenim gostom in odjemalcem,
prijateljem in znancem želim

**srečno in veselo
novo leto**

proseč za nadaljnjo blagonaklonjenost.

Restavracija

Pri novem svetu

Ivanka Gorše.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem cenj. odjemalcem

Anton Mencinger,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 42.

Vsem veleccenjenim gostom, kakor tudi
vsem prijateljem in znancem želiva

srečno novo leto

ter se priporočava nadaljnji naklonjenosti.

Veselošpovnanjem

Jakob in Marija Vospernik
kavarna »Vospernik«

v Ljubljani — Sv. Jakoba trg št. 2
(Virantova hiša).

Srečno in veselo novo leto

želi vsem cenj. odjemalcem

Stefan Mencinger,

Ljubljana, Martinova cesta.

Veselo novo leto 1918

želi vsem svojim velen. odjemal-
cem oziroma obiskovalcem, ka-
kor tudi vsem prijateljem in
znancem, zahvaljujoč jih za do-
slej obilno izkazano zaupanje
ter proseč jih, da se ohrani isto
tudi v bodoče.

Jakob Zalaznik

Pekarija. Kavarna. Slaščičarna.

Srečno novo leto

želi svojim cenj. odjemalcem, priporo-
čujoč se za nadalje

tvrdka The Rex & Co.

specijalna trgovina za pisalne stroje, raz-
množevalne aparate in moderne pisar-
niške potrebščine

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/1.

Mr. Ph. Milan Leustek

Lekarna „Pri Mariji Pomagaj“

Ljubljana, Resljeva cesta.

Veselo novo leto!

Srečno, milostipolno novo leto!

želimo preč. duhovščini, slav. šolskim in ob-
činskim uradom, v prvi vrsti na Dolenjskem,
pa tudi vsem drugim cenj. odjemalcem od blizu
in daleč. Obenem jih vjudno prosimo za na-
daljno naklonjenost našemu podjetju
in za prijazno priporočilo
pri svojih prijateljih
in znancih.

I. Krajec nasl. v Novem Mestu

tiskarna, knjižarna, knjigovoznica,
zaloga tiskovin, papirja itd.

Založništvo »Dolenjskih Novic«.

Veselo in srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim
odjemalcem, prijateljem in
znancem

trgovina FRANC BABIC

Ljubljana, Dolenjska cesta.

Prosit novo leto!

kličem vsem častitim naročnikom, pri-
jateljem in znancem, zahvaljujoč se za
dosedanje naklonjenost ter se priporo-
čujoč tudi za nadalje

z odličnim spoštovanjem

V. STERNIŠA, zaloga čevljev

Ljubljana, Jurčičev trg 3.

Srečno in veselo novo leto!

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

IVAN OGRIN,

restavracija, mlekarija in vinska trgovina

Laveraea.

Konfekcijska trgovina

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

se najtopleje zahvaljuje za vse dosedaj
v tako obilni meri izkazano zaupanje.
Priporočujoč se za nadaljna naročila,
želi vsem

srečno novo leto!

Veselo in srečno novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

Leopold Vukič v Postojni
trgovina pri »Kroni«.

Karel Linhart

urar in trgovec z vseh vrst urami

želi vsem svojim naročnikom

srečno novo leto

ter se priporočam za vsa v to stroko
spadajoča popravila.

Ivan Marchiotti

trgovina z usnjem na drobno
in na debelo

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

**veselo in srečno
novo leto!**

Tvrđka IGN. VOK

Ljubljana — Sodna ulica št. 7

specijalna trgovina
šivalnih strojev in koles

želi vsem cenj. odjemalcem, prijateljem
in znancem

srečno in veselo novo leto!

Obenem se priporočam tudi znanprej za
mногоštevilna naročila
in nadaljna priporočila.

Veselo in srečno novo leto

želi vsem svojim od-
jemalcem, proseč jih i
nadalje naklonjenosti.

S spoštovanjem

Julija Stor

trgovina s čevlji

Prešernova ulica.

: Tovarna slamnikov :

Fran Cerar

Stob pri Domžalah

želi vsem svojim cenj. odjemalcem,
prijateljem in znancem

obilno sreče k novemu letu!

Srečno in veselo novo leto!

kličem vsem prijateljem, znancem in cenj. od-
jemalcem ter se za nadaljno naklonjenost pri
nakupu površnih in spodnjih jopic, jopičev,
spodnjih maj, nogavic in vsakovrstnih drugih
pletenin ter finih pletilnih strojev najtopleje
priporočam in jamčim, da bodo moji cenjeni
odjemalci še vedno z najboljšim blagom po
najnižji ceni postreženi in popolnoma zado-
voljni.

Fr. Kos, meh. pletilna industrija

Ljubljana, Sodna ulica.

Vsem spoštovanim nevestam, ženinom
in cenjenim odjemalcem

srečno novo leto!

Vid Bratovž

trgovec s pohištvom

v Ljubljani, Stari trg št. 28.

Delikatesna trgovina

M. RAVTAR, Ljubljana

Jurčičev trg št. 3

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem,
prijateljem in znancem

srečno novo leto

zahvaljujoč se jim za dosedanje zaupa-
nje in proseč velenccenjene naklonjenosti
tudi v prihodnje.

Srečno in veselo novo leto

želiva vsem cenj. gostom,
prijateljem in znancem ter
se jim nadalje priporočava

Marija in Fran Lekše

restavracija »International«

Ljubljana, Resljeva cesta 22.

Vsem častitim naročnikom, ku-
povalcem, prijateljem in znancem

Prosit novo leto!

Zahvaljujoč jih za dosedanje na-
klonjenosti se priporočam tudi na-
dalje za zaupanje

Fran Szantner

zaloga čevljev

v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 4.

Srečno in veselo novo leto!

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

tvrdka

A. & E. Skaberné,

Ljubljana.

Srečno novo leto!

želim vsem svojim odjemalcem, prijateljem in znan-
cem ter se zahvaljujem za dosedanje zaupanje, pro-
sim prijazne naklonjenosti tudi v prihodnje

J. BUZZOLINI,

trgovina delikates, tovarna salam in kranjskih klobas

Ljubljana, Lingarjeva ulica.

Veselo in srečno novo leto! želi vsem svojim cenj. odjemalcem in gostom, prijateljem in znaneem, zahvaljujoč se in proseč obenem, da se mi ohrani enako zaupanje tudi zanaprej. Angela Češnovar gostilna in trgovina „PRI STAREM TIŠLARJU“ Kolodvorska ulica.		J. WANĖK krznar in izdelovalec čepic želi svojim cenj. odjemalcem Ljubljana, srečno in veselo Sv. Petra cesta št. 21 novo leto Zahvaljuje se za vsa cenjena dosedanja naročila in se vpljudno priporoča tudi nadaljnji naklonjenosti.	
Vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znaneem želiva srečno novo leto! Priporočava se jim i v prihodnje ter beleživa z velespoštovanjem Katinka in Matija Dolničar restavracija južne železnice v Št. Petru na Krasu.		SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem tvrdka LESKOVIC & MEDEN, LJUBLJANA.	
SREČNO NOVO LETO vošči vsem cenj. naročnikom TVRDKA L. M. ECKER umetno in stavbeno kleparstvo in vodovodna instalacija i. t. d. zahvaljujoč se za vsestransko zaupanje, ki se jej je v tako obilni meri izkazovalo v minulem letu, in priporočajoč se za bodoče.	Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenj. naročnikom, osobito preč. duhovščini, ter vsem prijateljem in znancem Josip Grošelj, kipar, Selca nad Škofjo Loko.	Restavracija „PRI AURU“, Wolfova ulica. VESELO NOVO LETO voščita vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem ter se zahvaljujeta za obilo izkazano zaupanje Ludovik in Fani Roškar	Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem ter se priporoča z odličnim spoštovanjem knjigoveznica Franc Pajk nasl. J. Giontini Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 25.
Veselo in srečno novo leto želi vsem velecenjenim odjemalcem Lekarna Mr. Ph. V. Proházka Ljubljana.	Srečno in veselo novo leto želim svojim p. n. čast. obiskovalcem, prijateljem in znancem ter priporočam i nadalje svoj prvi najelegantnejši in s higijeničnim konfortom urejeni brivski i česalni salon. Njihovi naklonjenosti in podpori se priporočajoč z zagotovilom dobre in čedne postrežbe se priporočam z odlič. spoštovanjem ALEKSANDER GJUD, brivec Ljubljana, Kongresni trg št. 6.	Modna trgovina Peter Sterk Ljubljana, Stari trg 18 želi vsem svojim cenjenim odjemalcem srečno in veselo novo leto in se priporoča tudi za nadaljnjo postrežbo. — Postrežba vsekdar realna.	JOSIP VIDMAR tovarna dežnikov in solčnikov, LJUBLJANA, PRED ŠKOFIJO 19 se zahvaljuje vsem cenjenim odjemalcem za izkazano mu zaupanje ter se nadalje najtopleje priporoča in jim želi srečno novo leto!
Prav srečno novo leto želim svojim ljubim sorodnikom, predragim prijateljem, znancem in vsem cenj. odjemalcem. Urban Horvat knjigar v Novem mestu. Naročila na vse domače in inozemske knjige in časopise. Zaloge igralnih kart.	Srečno in veselo novo leto vošči vsem preč. naročnikom, znancem in prijateljem Ivan Pengov kipar in izdelovatelj oltarjev Ljubljana, Kolodvorska ulica.	Veselo, milostipolno novo leto želi vsem svojim cenjenim naročnikom, osobito prečastiti duhovščini, kakor tudi vsem prijateljem in znancem ANA HOFBAUER zaloga cerkvene obleke in orodja Ljubljana, Wolfova ulica št. 4. ter se prav toplo zahvaljuje za dosedanje obilno zaupanje, proseč tudi nadaljnje naklonjenosti.	Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem Ludovik Cerne zlatar in trgovec z urami Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.
Srečno novo leto želi svojim cenj. odjemalcem črevljarska tvrdka Jos. Breskvar, Ljubljana Škofja ulica št. 10 in se zahvaljuje za obilo doslej jej izkazano zaupanje priporočujoč se i v bodoče za blagohotno naklonjenost.	JULKA ALBERT gostilna »PRI LIPI« Ljubljana, Židovska ulica želi vsem cenj. gostom, prijateljem in znancem SREČNO NOVO LETO proseč tudi nadalje blagohotnega zaupanja in številnega obiska.	Srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem prijateljem in znancem, priporočujoč in zahvaljujoč se za naklonjenost. Velespoštovanjem O. Bernatović Ljubljansko prej angleško skladišče oblek Ljubljana, Mestni trg 5—6.	VESELO NOVO LETO vsem velecenjenim naročnikom s prošnjo, da jej ohranijo dosedanje obilno zaupanje tudi v bodoče, želi velespoštovanjem tvrdka JAKOB HLAVKA trgovina kirurških in ortopedičnih instrumentov in bandaž. Prešernova ulica.
ANDREJ MARČAN Prešernova ulica mesarija Rimska cesta 21 želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in znaneem VESELO IN SREČNO NOVO LETO ter se priporoča za nadaljnjo blagohotno naklonjenost.		Kavarna CENTRAL v Ljubljani Sv. Petra nasip. Srečno in veselo novo leto! želim vsem svojim čast. gostom, prijateljem in znaneem, zahvaljujem se jim za dosedanje obiske svoje kavarne ter se jim priporočam tudi nadalje. Štefan Miholič s soprogo.	
Vsem velecenjenim trgovcem in odjemalcem kolinske kavine primesi sploh želi srečno novo leto! Kolinska tovarna kavinih primesi Ljubljana			

